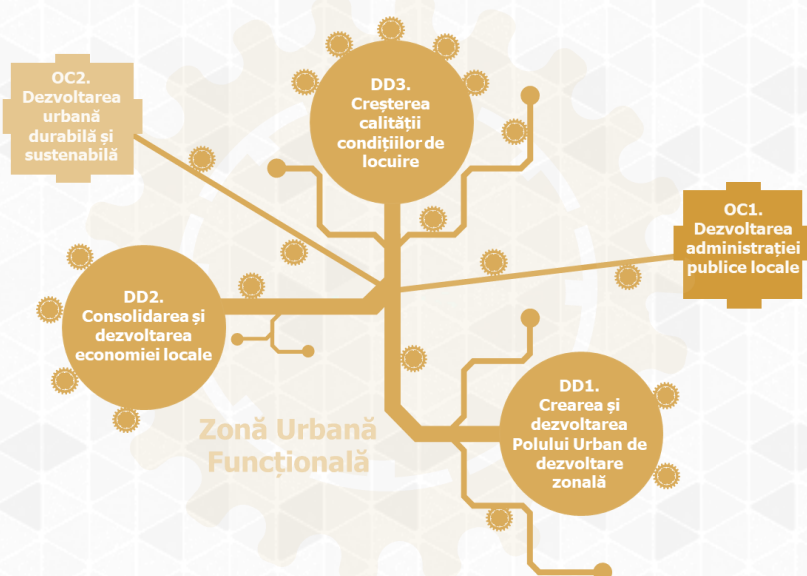

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2021-2027

Municipiul Sebeș

VERSIONE ACTUALIZATĂ MARTIE 2022

SINTEZĂ

Cuprins

DIAGNOSTIC TERITORIAL ȘI RECOMANDĂRI PENTRU FORMULAREA STRATEGIEI	3
CONCLUZII ASUPRA NEVOILOR DE DEZVOLTARE - ANALIZA SWOT	3
CONCLUZII PRIVIND DIAGNOSTICUL INTEGRAT ȘI DOMENII DE INTERVENȚIE	11
VIZIUNE ȘI OBIECTIVE DE DEZVOLTARE	22
CONTEXTUL EUROPEAN, NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN	22
CONTEXTUL EUROPEAN	22
CONTEXTUL NAȚIONAL	23
CONTEXTUL REGIONAL ȘI JUDEȚEAN	27
CONCEPTUL DE DEZVOLTARE URBANĂ	30
VIZIUNEA DE DEZVOLTARE URBANĂ	32
DIRECȚII DE DEZVOLTARE	33
OBIECTIVE STRATEGICE DE DEZVOLTARE	36
DOMENII DE INTERVENȚIE	45
PLAN DE ACȚIUNE ȘI LISTĂ DE INTERVENȚII	48
MECANISMUL DE IMPLEMENTARE, MONITORIZARE ȘI EVALUARE	48
MECANISMUL DE IMPLEMENTARE	48
MONITORIZARE ȘI EVALUARE	51

Diagnostic teritorial și recomandări pentru formularea strategiei

Concluzii asupra nevoilor de dezvoltare - Analiza SWOT

	Municipiul Sebeș	Zona rurală a ZUF Sebeș
PUNCTE TARI	<ul style="list-style-type: none">➤ Poziționare geografică favorabilă – E68, E81, A1, A10 conectivitate autostradă;➤ Transport feroviar, magistrala feroviară 200;➤ Potențial turistic Râpa Roșie;➤ Distanța de maxim 115 km până la aeroport (Cluj) și minimă de 55 km (Sibiu);➤ Continuitate în păstrarea tradițiilor prin intermediul activităților culturale și a evenimentelor organizate anual;➤ Locul 2 la nivel de județ după populație;➤ Media de vârstă - 40 de ani;➤ Distribuția echilibrată a populației pe sexe;➤ Interesul autorităților locale de a atrage și stabiliți investitori importanți și de a sprijini dezvoltarea economică locală;➤ Accesibilitate medie la infrastructura majoră de transport;➤ Sistem funcțional de management integrat al deșeurilor;➤ Existența unui operator de apă care asigură servicii de apă și canalizare;➤ Existența unui patrimoniu cultural;➤ Accesare de fonduri din diverse surse de finanțare (europene, de stat, buget local);➤ Existența resurselor turistice;➤ Suprafața teritoriului este aproape plană;➤ Structura economică diversificată;➤ Forță de muncă calificată în industria prelucrătoare;➤ Tendința constantă de creștere a cifrei de afaceri;➤ Operatorul regional pentru apă și apă uzată este SC APA CTTA SA Alba;➤ Strategia Județului Alba în domeniul Energiei 2018-2023;➤ Prezența surselor de energie regenerabilă;➤ Creșterea suprafețelor locuibile;➤ Dotarea satisfăcătoare a unităților de învățământ cu echipamente și materiale necesare;➤ Existența „Direcției de Asistență Socială” Sebeș;➤ Având în vedere așezarea geografică a localității, rezultă posibilitatea dezvoltării unor zone de agrement și sport;	

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

	Municipiul Sebeș	Zona rurală a ZUF Sebeș
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Existența unui patrimoniu cultural material și imaterial local impresionant; existența unor valori fundamentale locale și naționale Număr semnificativ de biblioteci publice/private. ➤ Spor natural pozitiv; ➤ Trendul ascendent al populației stabile în intervalul 2010-2020; ➤ Soldul pozitiv al schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația externă); ➤ Pondere relativ mică a șomerilor; ➤ Sistem de monitorizare a calității aerului; ➤ Infrastructura de bază a municipiului cuprinde rețele de apă, canalizare, energie electrică și gaze naturale; ➤ 22 platforme subterane - pentru colectarea deșeurilor menajere; ➤ Existența pe teritoriul municipiului a rezervațiilor și ariilor naturale protejate de interes național; ➤ Timpul până la cea mai apropiată universitate este de aproximativ 15,6 minute (Alba Iulia); ➤ Până la cel mai apropiat spital de urgență se pot face aproximativ 17 minute (Alba Iulia); ➤ Până la cel mai apropiat parc industrial se pot face aproximativ 23,6 minute (Parcul Industrial Cugir); ➤ Proiect WIFI4EU implementat; ➤ Iluminatul public a fost modernizat; ➤ Sistem de supraveghere pentru siguranța populației; ➤ Suprafață spații verzi 28,5 m² spații verzi/locuitor; ➤ Infrastructură de învățământ dezvoltată; ➤ Numărul mare de cadre didactice calificate în unitățile de învățământ; ➤ Existența spitalului municipal; ➤ Existența cadrelor medicale specializate; ➤ Casa de cultură beneficiază de o sală de spectacole generoasă, bine amenajată, cu dotări de ultimă generație, spații de conferințe; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prezența în mediul online a tuturor administrațiilor locale din mediul rural; ➤ Creșterea numărului de salariați; ➤ Populația activă reprezintă 61,78% din totalul populației; ➤ Domeniile de activitate industrie și construcții au avut parte de o creștere constantă în ceea ce privește numărul de angajați, de întreprinderi și a cifrei de afaceri; ➤ Creșterea capacității de cazare și a numărului de sosiri și înnoptări; ➤ Diversificarea numărului de firme agricole și creșterea competitivității; ➤ Transport de tip School Bus prezent în două comune; ➤ Conectivitatea cu municipiul Sebeș destul de rapidă; ➤ Grad de acoperire a iluminatului public în proporție de 100% în majoritatea comunelor; ➤ Prezența mai multor stații de tratare și epurare a apei; ➤ Existența a minim unei unități de învățământ în fiecare comună din mediul rural ZUF Sebeș; ➤ Apartenența la 3 asociații de dezvoltare intercomunitară; ➤ Proiect WIFI4EU implementat în mai multe UAT-uri din ZUF, cât și în municipiul Sebeș.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

	Municipiul Sebeș	Zona rurală a ZUF Sebeș
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Canale de comunicare eficiente dezvoltate de Centrul Cultural: site propriu, social-media, mass-media; ➤ Existența Centrului Cultural „Lucian Blaga” Sebeș, Muzeul Municipal „Ioan Raica” Sebeș și Casa Memorială „Lucian Blaga” Lancrăm; ➤ Existența site-ului bine documentat www.primariasebes.ro; ➤ Apartenența la 6 asociații de dezvoltare intercomunitară; ➤ Experiența elaborării și disponibilitatea unor documente strategice precum: Strategie de dezvoltare; Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă PAED 2030 al Municipiului Sebeș; PMUD. 	

	Municipiul Sebeș	Zona rurală a ZUF Sebeș
PUNCTE SLABE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Îmbătrânirea demografică a populației; ➤ Tendința de îmbătrânire continuă a populației; ➤ Scăderea numărului populației apte de muncă și creșterea numărului persoanelor vârstnice; ➤ Turismul este un sector de activitate mai puțin vizibil din punctul de vedere al rezultatelor obținute, având resurse și infrastructuri turistice reduse; ➤ Accesibilitate redusă către obiectivele turistice, insuficientă promovare pe plan național și internațional; ➤ Nivel scăzut a duratei medii de ședere a turiștilor datorită infrastructurii turistice; ➤ Sectoare neacoperite în domeniul serviciilor; ➤ Insuficienta utilizare a oportunităților de dezvoltare economică și consolidare a competitivității la scara adecvată; ➤ Dezvoltarea industrială și a sistemului rutier de tranzit generează surse de emisii potențial poluante; ➤ Creșterea numărului de autovehicule cu motoare care funcționează cu combustie internă; ➤ Educație redusă privitoare la protecția mediului; ➤ Rețeaua de piste de biciclete insuficient dezvoltată; ➤ Folosirea autoturismelor personale în detrimentul mijloacelor de transport în comun și a bicicletelor; ➤ Necorelarea proiectelor de reabilitare a drumurilor cu intervențiile la rețelele de apă, canalizare sau gaze; 	

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

Municipiul Sebeș	Zona rurală a ZUF Sebeș
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Fonduri proprii insuficiente pentru proiecte de infrastructură; ➤ Lipsa zonelor de agrement; ➤ Serviciile de asistență socială sunt insuficiente; ➤ Adaptare insuficientă a curriculei educaționale la cerințele specifice ale pieței muncii și nevoile comunității; ➤ Lipsa unor spații adecvate pentru desfășurarea activităților extrașcolare; ➤ Lipsa eficienței programelor de prevenție în domeniul sănătății; ➤ Lipsa punctelor de informare/ oferte turistice integrate care să ofere detalii despre muzee, patrimoniu, festivaluri culturale; ➤ Infrastructură insuficientă pentru petrecerea timpului liber, săli de spectacol, spații de agrement; ➤ Insuficienta utilizare a instrumentelor de marketing susceptibile să determine interesul utilizatorilor și promovarea elementelor de patrimoniu cultural; ➤ Lipsa unei abordări inter-sectoriale în legătură cu valorizarea monumentelor istorice (turism, culte, industrie hotelieră, transporturi, construcții civile, alte servicii); ➤ Grad de acces scăzut al populației la mijloacele de informare și cultură; ➤ Grad de interes scăzut al populației pentru evenimentele culturale; ➤ Spații culturale nevalorificate în clădirea muzeului – Casa Zapolya ➤ Lipsa cooperării dintre actorii locali în vederea implementării politicilor publice pentru dezvoltarea durabilă a zonei; ➤ Lipsa resurselor financiare pentru susținerea unor proiecte de amploare; ➤ Existența decalajului dintre momentul pregătirii documentațiilor pentru obținerea finanțării și momentul lansării în derulare. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Raportul dintre populația activă civilă și resursele de muncă în anul 2019 a fost de 67% (rata de activitate a resurselor de muncă); ➤ Dominare a economiei de două sectoare economice (industria prelucrătoare și comerț cu ridicata și cu amănuntul); ➤ Insuficienta promovare a municipiului Sebeș ca spațiu propice dezvoltării unei afaceri, având în vedere potențialul uman și material al municipiului; ➤ Factorii de mediu (aer, zgomot) nu asigură un mediu sănătos pentru locuitori; ➤ Depozitarea necontrolată a deșeurilor menajere, pe terenuri private și pe terenuri aflate în administrarea UAT; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Distanță relativ mare față de mediul urban pentru o parte din sate; ➤ Acces dificil în perioada de iarnă la localitățile de munte; ➤ Potențial turistic slab dezvoltat; ➤ Plecărilor din zona rurală depășesc numărul sosirilor; ➤ Lipsa centrelor de valorificare a produselor locale; ➤ Inexistența serviciilor bancare; ➤ Număr redus de întreprinderi mici și mijlocii relevante sub aspectul cifrei de afaceri și a numărului de angajați; ➤ Interesul scăzut pentru învățarea meseriilor tradiționale în rândul tinerilor;

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

Municipiul Sebeș	Zona rurală a ZUF Sebeș
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gestionarea defectuoasă a spațiilor pentru locurile de parcare; ➤ 36% din străzile municipiului Sebeș sunt nemodernizate; ➤ Deficit ridicat de locuri de parcare în zona centrală; ➤ Suprasolicitarea infrastructurii edilitare; ➤ Sector cultural insuficient dezvoltat. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Interesul scăzut pentru investiții în zonele rurale izolate; ➤ Agricultură de subzistență; ➤ Incapacitatea producătorilor agricoli de a-și valorifica optim producția; ➤ Inexistența investițiilor de mare anvergură pe teritoriul comunelor; ➤ Depopularea satelor și în principal a celor izolate din zonele de munte; ➤ Lipsa unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor; ➤ Rețeaua de piste de biciclete inexistentă; ➤ Numărul de curse zilnice a transportului în comun este inegal, în unele comune deplasându-se la un interval de timp ridicat; ➤ Uzura rețelilor de alimentare cu apă; ➤ Infrastructură insuficientă de asigurare utilități (ex. lipsă canalizare – comuna Șpring, lipsă rețea alimentare cu gaz – comuna Șugag); ➤ Scăderea populației școlare și a personalului didactic; ➤ Scăderea numărului de cadre medicale; ➤ Prezența a 4 zone marginalizate; ➤ Folosirea limitată a finanțărilor prin fonduri europene a proiectelor de dezvoltare din mediul rural.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

OPORTUNITĂȚI

	Municipiul Sebeș	Zona rurală a ZUF Sebeș
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Valorificarea resurselor naturale; ➤ Valorificarea resurselor de energie regenerabilă; ➤ Creșterea ponderii populației ocupate în sectoarele economice; ➤ Dezvoltarea unui sistem de învățământ profesional dual și extinderea programelor de învățare pot duce la creșterea pregătirii forței de muncă; ➤ Dezvoltarea economică sustenabilă a zonei; ➤ Acordarea de facilități pentru investitori, în vederea atragerii acestora în zona urbană funcțională; ➤ Legislație națională privind facilități fiscale pentru anumite sectoare; ➤ Dezvoltarea de relații de parteneriat economic și administrativ; ➤ Transpunerea și implementarea Directivelor Uniunii Europene în legislația națională; ➤ Impactul pozitiv al campaniilor naționale, locale de informare cu privire la mediu; ➤ Valorificarea surselor regenerabile de producere a energiei ➤ Transpunerea și implementarea Directivelor Uniunii Europene în legislația națională; ➤ Fonduri europene cu axe dedicate mobilității urbane; ➤ Fructificarea programelor de finanțare europene și naționale pentru eficientizarea termică a clădirilor, modernizarea iluminatului public și a transportului în comun; ➤ Transpunerea și implementarea Directivelor Uniunii Europene în legislația națională; ➤ Accesarea de fonduri externe și naționale pentru finanțarea dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare; ➤ Creșterea nevoilor de formare profesională continuă ca urmare a ponderii semnificative a populației între 35–64 ani; ➤ Interesul mediului de afaceri pentru forță de muncă pregătită și calificată; ➤ Posibilități diversificate de finanțare a unor proiecte complexe de infrastructură și servicii sociale – buget de stat pentru servicii de asistență socială, fonduri nerambursabile în cadrul POR, POCU, PNRR, precum și alte surse de finanțare extreme; ➤ Oportunități de finanțare în domeniul incluziunii sociale; ➤ Obiectivele strategice europene ale politicii de sănătate vizează promovarea unei stări bune de sănătate (prevenție), protejarea cetățenilor împotriva amenințărilor pentru sănătate și sprijinirea sistemelor de sănătate dinamice pentru a răspunde provocărilor legate de îmbătrânire, mobilitatea cetățenilor și cerințele acestora; ➤ Strategiile și planurile naționale conturate pentru domeniul sanitar; ➤ Existența unui cadru normativ pentru protejarea patrimoniului cultural național imobil și a programelor naționale care vizează valorificarea culturii; ➤ Parteneriate cu entități naționale care vizează valorificarea culturii; ➤ Parteneriate cu ONG-uri și asociații locale; 	

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

	Municipiul Sebeș	Zona rurală a ZUF Sebeș
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obiectivele strategice europene ale politicii de sănătate vizează promovarea unei stări bune de sănătate (prevenție) inclusiv prin practicarea de activități sportive; ➤ Interesul în creștere al consumatorilor de cultură (cu precădere turiști) pentru acest tip de ofertă; ➤ Oportunități de finanțare nerambursabilă pentru domeniul cultural, agrement și sport, dezvoltarea mobilității către obiective culturale, inclusiv pentru valorificarea obiceiurilor și produselor tradiționale; ➤ Realizarea centrelor culturale la nivel municipal cu scopul conservării și transmiterii valorilor morale, artistice și tehnice ale comunității; ➤ Creșterea gradului de descentralizare și autonomie locală; ➤ Posibilitatea dezvoltării comunității prin atragerea de fonduri nerambursabile; ➤ Crearea unui sistem electronic de management al documentelor pentru o mai bună organizare și comunicare internă, precedat de pregătirea în domeniul utilizării noilor tehnologii; ➤ Dezvoltarea de relații de parteneriat economic și administrativ cu unități teritoriale (similare sau asemănătoare) din țară și străinătate; 	

	Municipiul Sebeș	Zona rurală a ZUF Sebeș
AMENINȚĂRI	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Migrarea populației, în special a tinerilor, în alte localități din țară și din străinătate; ➤ Îmbătrânirea populației și creșterea ponderii populației pensionate; ➤ Rată relativ scăzută de înlocuire a forței de muncă, ce va conduce la un deficit de forță de muncă; ➤ Necorelarea între oferta educațională și cerințele pieței muncii; ➤ Legislația națională în continuă schimbare cu implicații asupra sectorului privat; ➤ Derularea dificilă a investițiilor majore și pe termen lung din cauza deprecierii continue a monedei naționale; ➤ Lipsa de receptivitate și flexibilitate la cerințele pieței determină decalaje economice mari, greu de recuperat; ➤ Progresul economic poate genera probleme de contaminare a solurilor, de poluare a atmosferei sau a apelor, de poluare fonică și/sau vibrații; ➤ Insuficiența educației ecologice privind protecția solului și a apelor; ➤ Dezvoltarea urbanistică poate duce la diminuarea spațiilor verzi; ➤ Posibilitatea ca agenții poluatori să nu implementeze programe de gestionare a calității factorilor de mediu; ➤ Tendința de creștere a indicelui de motorizare, aspect care crește cererea pentru parcuri rezidențiale și conduce la suprasolicitarea tramei stradale; ➤ Degradarea infrastructurii poate determina accentuarea tendinței migratorii, în special în rândul tinerilor; ➤ Accesarea mai rapidă a fondurilor europene și naționale pentru infrastructură de către alte localități/zona de dezvoltare; 	

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

	Municipiul Sebeș	Zona rurală a ZUF Sebeș
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Parte din rețelele de utilități riscă să rămână nemodernizate sau nereabilitate din cauza posibilităților financiare reduse, ceea ce conduce la scăderea calității vieții locuitorilor; ➤ Accesarea mai rapidă a fondurilor europene și naționale pentru infrastructură de către alte localități/ zone de dezvoltare; ➤ Lipsa de interes manifestată de potențialii întreprinzători pentru investiții noi din lipsa forței de muncă pregătite corespunzător; ➤ Accentuarea dezinteresului elevilor/ studenților față de procesul educațional conduce la formarea unor resurse de muncă dezinteresate și slab pregătite; ➤ Dificultăți de derulare sau întârzieri în lansarea programelor de finanțare nerambursabilă; ➤ Creșterea numărului de absolvenți care nu se pot încadra în muncă în cazul în care curricula educațională nu este corelată cu necesarul forței de muncă la nivel județean; ➤ Insuficiența fondurilor pentru organizarea evenimentelor culturale; ➤ Interesul scăzut față de tradiții și cultură al localnicilor; ➤ Elaborarea unor strategii județene sau regionale defectuoase; lipsa de viziune a factorilor politici decizionali; ➤ Lipsa de implicare/receptivitate a comunității locale; ➤ Degradarea constantă a elementelor de patrimoniu ➤ Degradarea constantă a elementelor de patrimoniu, a obiectivelor de interes cultural ca urmare a lipsei de programe de intervenție/ animație culturală care să valorizeze aceste obiective și să ofere în același timp forme alternative de comunicare artistică; ➤ Blocarea sau întârzierea unor programe de finanțare guvernamentală; ➤ Menținerea unei imagini publice negative a funcționarului din administrația publică; ➤ Migrarea personalului calificat către alte instituții publice; ➤ Modificări frecvente ale Codului Fiscal și ale legislației în domeniu. 	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lipsa resurselor de muncă disponibile pentru activitatea agricolă; ➤ Structura întreprinderilor existente în municipiu este dominată de microîntreprinderi; ➤ Dezvoltare nefavorabilă a municipiului ca urmare a creșterii efortului financiar alocat asistenței sociale, eșec în încadrarea în viața socială a beneficiarilor de ajutoare sociale etc.. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Slabă diversificare a serviciilor și agroturismului; ➤ Folosirea limitată a finanțărilor prin fonduri europene a proiectelor de dezvoltare din mediul rural.

Concluzii privind diagnosticul integrat și domenii de intervenție

Oameni și spațiu	
Concluzii/ Recomandări	<p>Municipiul Sebeș face parte din Regiunea de Dezvoltare Centru, fiind al doilea municipiu ca populație după municipiul Alba Iulia și este amplasat la intersecția a 2 drumuri europene E 68 (Deva-Sibiu-Brașov) și E 81 (Cluj-Sibiu-Pitești), distanța dintre acesta și cele mai importante orașe din Transilvania este relativ redusă, astfel: Alba Iulia - la 15 km, Deva - 63 km, Sibiu la 55 km, Cluj la 115 km.</p> <p>Evoluția anuală a populației după domiciliu relevă o creștere a numărului de locuitori în municipiul Sebeș în anii 2010-2020. Municipiul Sebeș avea, în 2020, o populație stabilă de 32.645 locuitori, după domiciliu, majorându-se cu aproximativ 1,11% față de efectivul înregistrat în 2010 (32.287 locuitori). Zona rurală aferentă ZUF Sebeș a înregistrat o evoluție pozitivă de 0,84% în anul 2020 (21.476) față de anul 2010. Populația din municipiul Sebeș reprezintă 8,73% din totalul populației județului Alba, municipiul situându-se pe locul 2 la nivel de județ, după numărul de locuitori.</p> <p>În perioada 2010-2020 populația din grupa de vârstă tânără (0-14 ani) a scăzut cu 4,06% (5.246 persoane) ajungând la 16,07% din totalul populației municipiului, în timp ce populația vârstnică (65 ani și peste) atinge o creștere de 43,60% (4.944 persoane) și anume un procent de 15,14% din totalul populației aferente municipiului, ceea ce demonstrează tendința de îmbătrânire a populației. În zona rurală din ZUF Sebeș s-au înregistrat aproximativ aceleași distribuții ale populației în funcție de grupele de vârstă respectiv 17,02% pentru localnicii cu vârste între 0-14 ani și 16,11% la populația cu vârste peste 65 ani.</p> <p>Implementarea unor măsuri de poziționare a municipiului Sebeș ca destinație turistică; Valorificarea resurselor specifice existente la nivelul ZUF Sebeș; Valorificarea poziției față de județele învecinate și cu resurse de forță de muncă, prin intervenții ce țin de îmbunătățirea accesibilității și creșterea calității vieții, coordonate cu măsurile de atragere de investiții; Dezvoltarea unor programe de „branding” și internaționalizare pentru Râpa Roșie; Dezvoltarea unor programe educative, de formare și învățare, recalificare și perfecționare a forței de muncă, cu scopul de a pregăti forța de muncă pentru transformarea digitală (de ex. dezvoltarea competențelor digitale pentru munca de la distanță etc.); Încurajarea activă a procesului de imigrație (din țară și din străinătate), prin promovarea oportunităților oferite de piața forței de muncă din ZUF Sebeș; Sprijinirea dezvoltării învățământului dual.</p>

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

	<p>La nivelul anului 2020, volumul resurselor de muncă din municipiul Sebeș era de 21.255 persoane. În anul 2019, populația activă civilă care cuprinde populația ocupată civilă și șomerii înregistrați reprezintă oferta potențială de forță de muncă și a fost de 14.195 persoane. Rata de activitate a resurselor de muncă (raportul dintre populația activă civilă și resursele de muncă) în anul 2019 a fost de 67%. În totalul populației active civile, șomerii înregistrați reprezintă 1% (234 persoane), respectiv o pondere relativ mică a șomerilor înregistrați în totalul populației active civile, în ultimii 10 ani, numărul șomerilor a scăzut cu 77%.</p>	
	Economie	
<p>Concluzii/ Recomandări</p>	<p>Mediul de afaceri al municipiului Sebeș a înregistrat o creștere de 11,88% din punctul de vedere al numărului de întreprinderi active față de anul 2015 și deține o pondere de 74,54% din numărul de firme prezente la nivel de ZUF Sebeș. Indicatorul a atins valoarea de 1.432 întreprinderi active la nivelul anului 2019 în municipiul Sebeș și valoarea de 1.921 pentru întreaga zonă urbană funcțională.</p> <p>Cele mai semnificative creșteri din punct de vedere al numărului de întreprinderi active s-au înregistrat în domeniile Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (63 întreprinderi), Industria prelucrătoare (57 întreprinderi), Activități profesionale științifice și tehnice (57 întreprinderi) și Transport și Depozitare (43 întreprinderi). La nivelul ZUF Sebeș s-a înregistrat, de asemenea, același trend de creștere al numărului de firme active.</p> <p>În municipiul Sebeș activitatea economică a fost în continuă creștere în ultimii 10 ani, cu un salt consistent în anul 2017, când creșterea față de</p>	<p>Implementarea unor măsuri de poziționare a ZUF Sebeș ca destinație turistică; Trasee turistice; Realizarea unui spațiu pietonal; panouri de informare turistică;</p> <p>Reabilitarea clădirii Muzeului din municipiul Sebeș;</p> <p>Promovarea integrată a proiectelor cu impact asupra economiei;</p> <p>Echiparea terenurilor cu infrastructură și utilități, asigurând coerența viitoarelor proiecte de dezvoltare economică;</p> <p>Informarea companiilor din domeniul economic privind oportunitățile de finanțare și dezvoltare;</p> <p>Sprijin direct prin programe destinate mediului de afaceri; Inventarierea în scopul valorificării a terenurilor și suprafețelor neutilizate (centre logistice, spații de agrement, centre);</p> <p>Susținerea participării la târguri naționale și internaționale; Promovare oportunități de realizare a investițiilor; Utilizarea și crearea de instrumente de comunicare adecvate (pagina web, materiale de promovare etc.);</p> <p>Încurajarea desfășurării activităților de agrement în zona rurală.</p>

anul precedent și anume 2016 a fost de aproximativ 144%, 2017-2019 cifra de afaceri își continuă traiectoria de majorare, dar creșterile nu mai sunt la fel de consistente, rămânând în jurul procentului de 3-5%, însă per ansamblu cifra de afaceri a crescut cu aproximativ 418% în perioada 2010-2019. În legătură cu cifra de afaceri și numărul de angajați din ZUF Sebeș, acestea au avut o creștere masivă în perioada 2016-2017, urmând același trend crescător în anii următori, însă nu la fel de pronunțat.

Din punctul de vedere al cifrei de afaceri generate, în ZUF Sebeș întreprinderile active în domeniul Industriei prelucrătoare generează cea mai mare parte a cifrei de afaceri (87,30%), urmate de întreprinderile din Comerț cu ridicata și cu amănuntul; Repararea autovehiculelor și motocicletelor (5,31%) și transport și depozitare (3,86%).

Ramurile cu pondere semnificativă în municipiul Sebeș în vederea realizării cifrei de afaceri a producției industriale prelucrătoare au fost: „2815 Fabricarea lagărelor, angrenajelor, cutiilor de viteză și a elementelor mecanice de transmisie” (70,56%), „1621 Fabricarea de furnire și a panourilor din lemn” (15,62%), și „1712 Fabricarea hârtiei și cartonului” (7,35%). Pentru ZUF Sebeș cele mai reprezentative domenii din industria prelucrătoare sunt: „Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale (19%)”, „Fabricarea produselor din carne (inclusiv din carne de pasăre) (19%)”, „Tăierea și rindelurirea lemnului (13%)”.

Agricultura reprezintă un domeniu secundar la nivelul ZUF Sebeș, așa cum a rezultat din analiza cifrei de afaceri, având un procent de 0,5% din Cifra de afaceri aferentă anului 2019.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

	Mediu	
Concluzii/ Recomandări	<p>Sistem propriu de monitorizare a calității aerului în municipiul Sebeș. ZUF Sebeș face parte din Asociația de Dezvoltare Intercomunitară SALUBRIS Alba.</p> <p>Pentru menținerea calității aerului și solului, municipiul Sebeș are realizate 22 platforme subterane - pentru colectarea deșeurilor menajere;</p> <p>În zona rurală aferentă ZUF Sebeș sunt prezente numeroase rezervații și arii naturale protejate de interes național. ZUF Sebeș face parte din zona de salubritate 2 a județului. Această zonă are în aria acoperită 2 stații de epurare orășenești (Cugir și Sebeș) și o stație de transfer la Tărtăria (sat din comuna Săliște).</p> <p>Există necesitatea unor măsuri pentru păstrarea și refacerea echilibrului natural: continuarea investițiilor de reabilitare și extinderi a rețelelor de aducțiune apă/canalizare, alimentare cu gaz și modernizarea infrastructurii rutiere; diminuarea până la eliminare a surselor de poluare majoră: poluarea din trafic; protejarea și conservarea resurselor de sol; gestionarea continuă a deșeurilor.</p> <p>Municipiul Sebeș are în derulare proiectul: „Elaborarea și punerea în practică a Planului de asigurare a calității aerului în Municipiul Sebeș”.</p>	<p>Promovarea, informarea și încurajarea colectării selective;</p> <p>Proiecte de extindere a rețelei de colectare selectivă;</p> <p>Realizarea de campanii de promovare pe tematica „menținerea sănătății mediului înconjurător”;</p> <p>Amenajarea și promovarea utilizării durabile a resurselor de mediu;</p> <p>Contribuție la crearea, extinderea și menținerea spațiilor verzi în mediul urban;</p> <p>Derularea unor programe de conștientizare a populației cu privire la măsurile de protecție a mediului și promovarea economiei circulare;</p> <p>Îmbunătățirea continuă a calității infrastructurilor de transport pentru reducerea poluării aerului și a nivelului zgomotului;</p> <p>Îmbunătățirea controlului de mediu la agenții economici care dețin autorizație de mediu, pentru îmbunătățirea gradului de conformare la cerințele legislației de mediu;</p> <p>Dezvoltarea de protocoale de colaborare operaționale cu instituțiile de cercetare (în privința calității aerului, poluării fonice);</p> <p>Îmbunătățirea participării publicului în procesul de luare a deciziilor în domeniul protecției mediului;</p> <p>Promovarea de soluții verzi la nivelul spațiilor verzi (de exemplu, zone de stocare a apei, zone inundabile), clădirilor (pereți verzi, acoperișuri verzi) și infrastructurilor de transport (coridoare verzi) la nivelul municipiului Sebeș;</p> <p>Lansarea unei campanii mediatice extinse de prevenire a comportamentelor care încalcă normele de igienă la nivelul spațiului public (pe stradă, în autobuze etc);</p> <p>Instituirea unor sisteme de monitorizare video care să identifice persoanele care nu au comportamente adecvate în ceea ce privește menținerea igienei publice;</p>

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

		<p>Materiale publicitare care să fie difuzate la scară largă în spațiul public pentru a genera un tip de presiune socială în vederea stimulării comportamentelor prosociale în spațiul public; instituirea unui sistem de sancționare a persoanelor care nu respectă normele elementare de menținere a curățeniei în spațiul public; Elemente de comunicare publică prin care să se conștientizeze, la nivelul tuturor categoriilor de public, importanța menținerii curățeniei în spațiul public, efectele semnificative ale poluării asupra numeroaselor aspecte ale vieții cotidiene; Creșterea capacității sistemului de gestionare a deșeurilor de a integra toate categoriile de deșeuri, inclusiv pe cele voluminoase, deșeurile din construcții, autovehiculele ieșite din uz.</p>
	Conectivitate	
Concluzii/ Recomandări	<p>Municipiul Sebeș se află la intersecția celor 2 drumuri europene E 68 (Deva-Sibiu-Brașov) și E 81 (Cluj-Sibiu-Pitești) și are conectivitate la Autostrada A1 Sibiu-Deva și autostrada A10 Sebeș-Turda, iar distanța dintre acesta și cele mai importante orașe din Transilvania este relativ redusă, astfel: Alba Iulia - la 15 km; Deva - 63 km; Sibiu la 55 km; Cluj la 115 km.</p> <p>Din punct de vedere al conectivității europene și naționale municipiul Sebeș este inclus în rețeaua trans-europeană de transport rutier. Conectivitatea cu drumurile naționale și județene, este următoarea: Sectorul de drum rutier din rețeaua trans-europeană TEN-T (pe teritoriul Regiunii Centru), conectivitatea cu drumurile naționale (DN), conectivitatea cu drumuri județene (DJ).</p> <p>Lungimea străzilor orășenești este de 116 km, distanță care cuprinde lungimea străzilor amenajate în cuprinsul localității și care asigură circulația între diverse părți ale acesteia, indiferent dacă au sau nu</p>	<p>Proiecte de îmbunătățire a infrastructurii rutiere în ZUF Sebeș;</p> <p>Crearea și modernizarea zonelor de parcare în municipiul Sebeș;</p> <p>Realizarea unui sistem de transport public dotat cu autobuze electrice care să deservească toate UAT-urile componente zonei urbane funcționale Sebeș;</p> <p>Realizarea de studii de trafic și proiecte tehnice pentru modernizarea drumurilor;</p> <p>Amenajarea de piste de biciclete pentru creșterea mobilității și încurajarea mijloacelor de transport nepoluante la nivelul ZUF Sebeș;</p> <p>Introducerea în toate UAT-urile din mediul rural aferent ZUF Sebeș a serviciului de transport public și de tip School Bus.</p>

Îmbrăcămintă asfaltică, dintre acestea, lungimea străzilor modernizate este de 74 km, în creștere cu 23,33% față de situația din 2010.

Lungimea pistelor dedicate/marcajelor pe carosabil/trotuar pentru circulația bicicliștilor în municipiul Sebeș este de 1,9 km.

La nivelul ZUF Sebeș conectivitatea cu municipiul se realizează astfel:

- Călnic – Sebeș (distanța 14,2 km parcursă în 16 min pe drumul european 81);
- Cut – Sebeș (distanța 12,4 km parcursă în 17 min pe drumul european 81);
- Daia Română – Sebeș (distanța 10,5 km parcursă în 16 min pe drumul județean 106K);
- Pianu - Sebeș (distanța 15,2 km parcursă în 16 min pe autostrada 1);
- Săsciori – Sebeș (distanța 10,4 km parcursă în 14 min pe drumul național 67C);
- Șpring – Sebeș (distanța 23,8 km parcursă în 24 min pe drumul județean 106I și A1);
- Șusag – Sebeș (distanța 27 km parcursă în 32 min pe drumul național 67C);

În ceea ce privește accesibilitatea municipiului față de anumite puncte de interes, se înregistrează următoarele date:

- accesibilitatea la infrastructura majoră de transport atinge pentru municipiul Sebeș un punctaj de 10 din 15 situându-se în categoria UAT-urilor cu accesibilitate medie;
- timpul ce trebuie realizat până la cel mai apropiat aeroport este de aproximativ 30 minute acesta fiind situat în Sibiu - Aeroportul Internațional Sibiu;

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ până la cea mai apropiată autostradă se pot face aproximativ 2 minute; ➤ până la cel mai apropiat parc industrial se pot face aproximativ 23,6 minute (Parcul Industrial Cugir). <p>Serviciile de transport public din Municipiul Sebeș și din localitățile aparținătoare sunt operate de către SC Livio Dario SRL, societate care efectuează transport public de persoane.</p>	
	Infrastructură și utilități publice	
Concluzii/ Recomandări	<p>Infrastructura de bază a municipiului Sebeș cuprinde rețele de apă, canalizare, energie electrică și gaze naturale. Operatorul regional pentru apă și apă uzată este SC APA CTTA SA Alba (înființată la data de 20.12.2004 în baza Hotărârii nr. 6221 a Tribunalului Alba).</p> <p>Rețeaua de distribuție a apei potabile la nivelul anului 2019 avea o lungime de 102 km. Municipiul Sebeș este conectat la rețeaua națională de gaze naturale. Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor naturale era la sfârșitul anului 2019, de 108,3 km. Rețeaua de canalizare are o lungime totală simplă a conductelor de 86,4 km. În mediul rural aferent nivelul Zonei Urbane Funcționale Sebeș, doar comunele Daia Română (8,1 km), Pianu (10,2 km) și Șugag (13,7 km) dispun de rețea de canalizare.</p> <p>În teritoriul Zonei Urbane Funcționale Sebeș, există stații de epurare în comunele Șusag, Pianu și Daia Română.</p> <p>În zona urbană funcțională, alături de Sebeș doar comuna Sânciori dispune de rețea de distribuție a gazelor naturale.</p> <p>Alimentarea cu energie electrică deservește întreaga suprafață a ZUF Sebeș.</p>	<p>Modernizare și extindere sistem alimentare cu apă în municipiul Sebeș și comunele Câlnic, Cut Pianu, Sânciori și Șusag;</p> <p>Implementare sistem de canalizare în comunele Câlnic, Cut, Sânciori și Șpring;</p> <p>Modernizare și extindere sistem de canalizare pentru UAT-urile ce dețin această facilități la nivel local;</p> <p>Modernizare iluminat public;</p> <p>Eficientizare energetică a clădirilor în proprietate publică și privată.</p>

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

	<p>Energia regenerabilă prezentă la nivel de ZUF se regăsește în municipiul Sebeș prin intermediul folosirii a 2 centrale electrice ce utilizează biomasă și la nivelul comunelor Șusag și Săsciori prin exploatarea hidroenergetică.</p> <p>În cadrul municipiului a fost implementat proiectul WiFi4EU asigurându-se internet WIFI gratuit pentru mai multe locații din Sebeș, Petrești, Lancrăm și Răhău.</p>	
	Locuire și servicii publice	
<p>Concluzii/ Recomandări</p>	<p>În municipiul Sebeș, numărul de locuințe a continuat traiectoria crescătoare înregistrată în ultimii 10 ani, existând o creștere în anul 2019 cu aprox. 10% față de anul 2010. În această perioadă de timp, numărul locuințelor în proprietate publică a scăzut la 33, iar numărul celor aflate în proprietate privată a crescut la 11.171. În spațiul rural din ZUF Sebeș s-a înregistrat o extindere cu 25,83% a numărului de locuințe față de anul 2010.</p> <p>În municipiul Sebeș, spațiile verzi ocupă suprafața de 93 ha, ceea ce înseamnă o suprafață de 28,5 m² spații verzi/locuitor, depășind cu aproximativ 2,5 m² standardele privind protecția mediului.</p> <p>Infrastructura unităților de bază din învățământ la nivelul municipiului Sebeș cuprinde învățământ preșcolar, primar, gimnazial și liceal. Populația școlară a înregistrat o tendință descrescătoare în ultimii 10 ani, cel mai afectat fiind învățământul liceal, cu o scădere de 25%. Învățământul profesional a înregistrat o creștere de 226% în anul 2020 față de anul 2010. Din 2010 până în prezent, numărul personalului didactic a fost variabil, în anul 2020 a crescut cu 4,56%. În cadrul învățământului gimnazial a scăzut cu 13,97%, iar în învățământul liceal a crescut cu 27,55%. În zona</p>	<p>Dezvoltarea și amenajarea de zone de agrement din municipiul Sebeș;</p> <p>Programe de stimulare a cadrelor medicale care aleg să profeseze în municipiu;</p> <p>Derularea de campanii pentru adoptarea unui stil de viață sănătos;</p> <p>Modernizarea, reabilitarea și dotarea cu echipamente medicale performante a spitalelor, crearea de noi secții și specializări medicale;</p> <p>Modernizarea și extinderea infrastructurii pentru servicii sociale; servicii de asistență comunitară la nivelul ZUF Sebeș;</p> <p>Derularea de programe de promovare a beneficiilor, oportunităților de calificare și angajare la întreg nivelul ZUF Sebeș;</p> <p>Modernizarea unităților de învățământ, îmbunătățirea facilităților școlare și liceale;</p> <p>Derularea de programe și campanii în școli pentru promovarea învățării și a programelor de stimulare a performanțelor (burse/stimulentele de merit);</p> <p>Susținerea învățământului dual în licee.</p>

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

	<p>rurală aferentă ZUF Sebeș, sistemul public de învățământ acoperă doar nivelul preșcolar, primar și gimnazial. De asemenea, în zona rurală se respectă același trend descrescător în ceea ce privește populația școlară, aceasta a scăzut cu 13,18% față de anul 2010.</p> <p>În cadrul municipiului Sebeș există Direcția de Asistență Socială Sebeș.</p> <p>În ceea ce privește infrastructură de sănătate publică, la nivelul ZUF Sebeș, în anul 2019, existau 2 spitale, 1 ambulatoriu integrat spitalului, 1 dispensar medical, 7 cabinete medicale școlare, 30 cabinete medicale de familie, 14 cabinete stomatologice, 13 cabinete medicale de specialitate, 11 farmacii, 6 laboratoare medicale, 5 laborator de tehnică dentară.</p>	
	Cultură și recreere	
Concluzii/ Recomandări	<p>În municipiul Sebeș funcționează 9 biblioteci din care una are statut public, cu un număr de 185.007 de volume și aproximativ 6.597 de utilizatori înregistrați la nivelul anului 2019.</p> <p>Din rețeaua de cultură a municipiului face parte Centrul cultural „Lucian Blaga”, alcătuit din următoarele departamente:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Casa Memorială „Lucian Blaga” Lancrăm; ➤ Biblioteca Municipală „Lucian Blaga”; ➤ Muzeul Municipal „Ioan Raica”; ➤ Casa de Cultură „Lucian Blaga”. <p>Centrul Cultural „Lucian Blaga” organizează anual manifestări culturale, științifice și de divertisment, cenacluri artistice, expoziții de artă plastică, profesioniști și de amatori – pictură, sculptură, grafică, fotografie, desen, caricatură, arte decorative, spectacole de divertisment și serate muzicale – folclor, muzică ușoară,</p>	<p>Crearea de platforme online, reabilitarea și dotarea obiectivelor de patrimoniu cu dispozitive și aplicații pentru crearea realității virtuale;</p> <p>Promovarea agendei culturale locale;</p> <p>Promovarea de la vârste fragede a valorilor culturale municipale în toate formele sale de expresie artistică;</p> <p>Proiecte de realizare a atelierelor de cultură cu scopul protejării și susținerii patrimoniului cultural local;</p> <p>Sprijinirea asociațiilor culturale și/sau organismelor neguvernamentale în scopul diversificării ofertei culturale, punerea în valoare a obiceiurilor și produselor tradiționale;</p> <p>Parteneriate de impact cultural între administrația locală și organizațiile culturale;</p>

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

	<p>muzică instrumentală și clasică, acoperind toate segmentele de vârstă. În zona rurală a Zonei Urbane Funcționale Sebeș există o serie de monumente recunoscute pe plan județean: Biserica Greco-Catolică „Sfânta Treime” din comuna Daia Română, Ruinele Cetății dacice de la Căpâlna, Ruinele Cetății medievale de la Săsciori, Cetatea de pământ de la Laz din comuna Săsciori, Cetatea Țărănească Călnic din comuna cu același nume.</p> <p>La fel de pronunțat este și patrimoniul imaterial ce se regăsește preponderent în zona rurală sub următoarele evenimente: Ziua internațională a Pământului, Ziua Bibliotecarului, Ziua Eroilor, Săptămâna saților și alte serbări specifice sărbătorilor de iarnă, Sărbătorile Călnicului, expoziții, concerte de orgă și fanfară în cadrul Cetății Călnic, Fii Satului, Ziua Eroilor, Turneul de golf, Cărnilejul Saților, Sărbătoarea păstorească „Zi-i bade cu fluiera”, „Statul la vase în Lunea Paștelui”, „Butea feciorilor”, Ignatul și Urarea cu Plugul.</p>	
	Capacitate administrativă și mediul asociativ	
Concluzii/ Recomandări	<p>Municipiul Sebeș face parte din 6 structuri - structuri de cooperare cu personalitate juridică, înființate pentru realizarea în comun a unor proiecte pentru dezvoltare de interes zonal sau regional ori furnizarea în comun a unor servicii publice, spre exemplu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Asociația Apa Alba; ➤ Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Salubris; ➤ Asociația Intercomunitară de Dezvoltare Alba Iulia; ➤ Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Munții Șureanu”; ➤ Asociația GISAS; ➤ GAL Sebeș; <p>Primăria Sebeș desfășoară un proces continuu de accesare a fondurilor</p>	<p>Dezvoltarea de politici de personal și proceduri care să stimuleze performanța profesională în corespondență cu nivelul motivării financiare;</p> <p>Hartă online interactivă economică, socială și culturală a municipiului și a ZUF Sebeș;</p> <p>Stabilirea unui program sistematic de comunicare a informațiilor pentru a promova strategia la nivel local, regional și național;</p> <p>Îmbunătățirea capacității de planificare (cursuri de formare și aprofundare profesională);</p> <p>Lansarea unui set de campanii de conștientizare a publicului pentru a combate dezinformarea și pentru a</p>

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

	<p>europene, fonduri de stat sau sprijin de la bugetul local și încearcă continuu să dezvolte anumite domenii și zone de interes pentru atingerea anumitor standarde de dezvoltare, atât economice și sociale cât și culturale și educative.</p> <p>În zona rurală ce intră în componența ZUF s-au identificat alte structuri de cooperare ce au rolul de a asigura o dezvoltare unitară a tuturor UAT-urilor componente. Asociațiile identificate sunt:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ GAL „Țara Secășelor”;➤ GAL „Valea Mureșului și Valea Ampoiului”;➤ GAL Mărginimea Sibiului. <p>Administrațiile locale prezente în mediul rural sunt active în ceea ce privește finanțarea proiectelor de dezvoltare locală doar din fondurile de stat și bugetul local.</p>	<p>stimula relațiile cu platformele de socializare la nivelul populației;</p> <p>Participarea funcționarilor angajați în administrația publică la cursuri/instruiri pentru dezvoltarea competențelor digitale;</p> <p>Derularea de programe de promovare a beneficiilor, oportunităților de calificare și angajare la nivel local;</p> <p>Finanțarea proiectelor de dezvoltare din mediul rural prin intermediul fondurilor europene nerambursabile.</p>
--	---	--

Viziune și obiective de dezvoltare

Contextul european, național, regional și județean

Contextul european

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, **Politica de Coeziune a Uniunii Europene**, principala politică de investiții a UE propune **5 obiective/priorități investiționale**:

- **O Europă mai inteligentă**, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente;
- **O Europă mai verde**, cu emisii scăzute de carbon, în tranziție spre o economie fără emisii și rezilientă, prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și justă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a reducerii impactului asupra schimbărilor climatice și a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor;
- **O Europă mai conectată**, prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale;
- **O Europă mai socială și mai incluzivă**, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;
- **O Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și a inițiativelor locale.

În cadrul procesului de programare, fiecare țară își va stabili obiective proprii și priorități naționale sub forma programelor de finanțare gestionate de autoritățile de management aferente, care vor finanța proiecte de investiții a căror implementare va conduce la atingerea obiectivelor specifice stabilite.

Alte două strategii europene care acoperă orizontul 2021 – 2027 sunt **Strategia de inovare pentru perioada 2021-2027** și **Strategia europeană pentru tineret 2019 – 2027**.

În iulie 2019, Institutul European de Inovare și Tehnologie, organism independent al UE, creat în 2008, care consolidează capacitatea de inovare a Europei, a propus obiectivele pentru **Strategia de inovare pentru perioada 2021-2027**, a căror implementare va fi urmărită prin următorul program al UE de cercetare și inovare Orizont Europa (2021-2027)¹:

- **Obiectiv 1:** Creșterea impactului regional al comunităților de cunoaștere și inovare;
- **Obiectiv 2:** Stimularea capacității de inovare a învățământului superior;
- **Obiectiv 3:** Lansarea noilor CCI-uri (Comunități de cunoaștere și inovare).

Strategia europeană pentru tineret 2019 – 2027² recunoaște că tinerii sunt dornici să își ia în mâini propriile destine, să stabilească relații cu ceilalți și să le acorde sprijin și că ar trebui alocată o atenție deosebită tinerilor care riscă să fie marginalizați pe baza potențialelor surse de discriminare. În cadrul acesteia, au fost definite **11 obiective europene**, o viziune pentru o Europă care le permite tinerilor să își realizeze pe deplin potențialul și identifică domenii

¹ Sursa: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_19_3849

² Sursa: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C456 din 18 decembrie 2018

intersectoriale care afectează viețile tinerilor și indică care sunt provocările care trebuie abordate, astfel:

1. O Uniune Europeană mai conectată cu tinerii / Connecting EU with Youth;
2. Egalitate pentru toate genurile / Equality of All Genders;
3. Societăți incluzive / Inclusive Societies;
4. Informare și dialog constructiv / Information and Constructive Dialogue;
5. Sănătate mintală și bunăstare / Mental Health and Wellbeing;
6. Dezvoltarea tinerilor în mediul rural / Moving Rural Youth Forward;
7. Locuri de muncă de calitate pentru toți / Quality Employment for All;
8. Învățământ de calitate / Quality Learning;
9. Spații ale tinerilor și participare pentru toți / Space and Participation for All;
10. O Europă verde și durabilă / Sustainable Green Europe;
11. Organizații de / pentru tineret și programe europene / Youth Organisations and European Programmes.

Contextul național

Pe plan național, **Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030**³ include **17 obiective de dezvoltare durabilă**, care transpun obiectivele **Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă** asumată de statele membre ONU, cu ținte aferente:

1. Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context;
2. Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi sustenabile;
3. Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă;
4. Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți;
5. Realizarea egalității de gen și întărirea rolului femeilor în societate;
6. Asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și sanitației pentru toți;
7. Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern;
8. Promovarea unei creșteri economice sustinute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți;
9. Construirea unei infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației;
10. Reducerea inegalităților în interiorul țării și între țări;
11. Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile;
12. Asigurarea unor modele de consum și producție durabile;
13. Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor;
14. Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă;

³ Sursa: *Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 a fost adoptată de Guvernul României în ședința din 9 noiembrie 2018, prin HG nr. 877/2018*

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

15. Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate;
16. Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile;
17. Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Figura 1: Obiectivele de dezvoltare durabilă cuprinse în Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030

Sursa: Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, 2018

Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 ani, 2016 – 2035⁴ se bazează pe 11 (+3) proiecte interdisciplinare:

- **Proiect 1:** Școala și educația în viziunea Academiei Române;
- **Proiect 2:** Resursele naturale – rezerve strategice, ce folosim și ce lăsam generațiilor viitoare;
- **Proiect 3:** Securitatea și eficiența energetică. Alocarea resurselor energetice necesare în evoluția și dezvoltarea sistemului energetic pentru dezvoltarea României în perioada 2017 – 2037;
- **Proiect 4:** Siguranța informatică – protecția cibernetică, protecția proprietății intelectuale în proiecte și în publicarea electronică;
- **Proiect 5:** Securitate și siguranță alimentară;
- **Proiect 6:** Economia și calitatea vieții;
- **Proiect 7:** Sănătatea – de la biologia moleculară la medicina personalizată de vârf în România – repere pentru următoarele decenii;
- **Proiect 8:** Proiectul european al Dunării / Strategia Națională a Dunării;

⁴ Sursa: Academia Română – Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 ani, volumul I, 2015

- **Proiect 9:** Cultura românească între național, localizare în zona proximală și universal – Europa multilingvistică, cultura electronică;
- **Proiect 10:** România – societate a cunoașterii și a valorii adăugate la ceea ce are;
- **Proiect 11:** România în era globalizării – spațiu și tradiție de întâlnire a civilizațiilor, de echilibru și moderație;
- **Proiect 12:** Politici financiare și monetare – Echilibru și adăugarea unei dezvoltări durabile;
- **Proiect 13:** Instituții publice stabile, respectate și durabile – stabilitatea Statului Român;
- **Proiect 14:** Strategia de apărare a României.

Strategiile, politicile și programele de dezvoltare durabilă în profil teritorial, se fundamentează pe **Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR)**, așa cum este prevăzut în Legea 350/2001 cu completările ulterioare. Purtând subtitlul **România policentrică 2035**, SDTR reprezintă exercițiul de planificare a dezvoltării teritoriului național, pentru orizontul de timp 2035⁵.

Conform SDTR, Municipiul Sebeș este încadrat în categoria centrelor urbane importante, fiind un oraș ce a atras un volum important de investiții străine, ce au revitalizat economiile locale.

O serie de acțiuni propuse în cadrul SDTR vizează și Municipiul Sebeș, respectiv:

- 4.3.1.3 Măsură – Reabilitarea patrimoniului urban construit și punerea în valoare a identității arhitecturale
 - 🚧 Acțiunea 1. Realizarea de PUZ zone protejate pentru centrele istorice din mediul urban, cu prioritate în orașele care dețin ansambluri urbane, conform Legii nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate: Alba Iulia, *Sebeș*, Câmpulung, Curtea de Argeș, Bistrița, Botoșani, Brașov, Brăila, Cluj-Napoca, Gherla, Târgoviște, Târgu Jiu, Sighișoara, Caracal, Sibiu, Mediaș, Timișoara, Sulina;
 - 🚧 Acțiune 4. Realizarea operațiunilor de restaurare și reabilitare a patrimoniului urban construit (monumente și ansambluri de arhitectură, arheologice, etc.), cu precădere la nivelul orașelor care dețin obiective UNESCO și al celor cu o concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național, conform Legii nr. 5/2000;
- 4.3.1.4 Măsură - Asigurarea accesului populației urbane la servicii de interes general
 - 🚧 Acțiune 1. Reabilitarea, modernizarea și dotarea spitalelor publice din mediul urban, inclusiv a unităților de primire a urgențelor, cu precădere a celor din orașele cu mai puțin de 50.000 de locuitori;
 - 🚧 Acțiunea 8. Construcția, reabilitarea, modernizarea și echiparea creșelor, cu precădere în orașele cu mai puțin de 50.000 de locuitori care nu dispun de astfel de unități;
 - 🚧 Acțiunea 12. Construcția, extinderea și reabilitarea campusurilor școlare din mediul urban, cu precădere la nivelul unităților de învățământ liceal cu peste 1.000 de elevi;
- 4.3.1.6 Măsură - Asigurarea unei mobilități urbane crescute prin crearea unor sisteme integrate de transport care să gestioneze în mod eficient fluxurile de persoane

⁵ Sursa: <https://www.mdrap.ro/dezvoltare-teritoriala/-2979>

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

- ✚ Acțiune 8. Asigurarea unei mobilități urbane crescute prin crearea unor sisteme integrate de transport care să gestioneze în mod eficient fluxurile de persoane;
- 4.3.1.8 Măsură – Protejarea orașelor împotriva vulnerabilităților naturale și diminuarea riscurilor generate de schimbările climatice
- ✚ Acțiune 2. Reabilitarea, modernizarea și dotarea spațiilor verzi și de agrement din mediul urban, cu precădere de la nivelul orașelor cu mai puțin de 30 mp/locuitor.

În contextul legislativ european privind combaterea schimbărilor climatice și tranziția energetică se are în vedere creșterea nivelului de ambiție pentru reducerea emisiilor, creșterea ponderii surselor regenerabile de energie, a măsurilor de eficiență energetică și a nivelului de interconectivitate a rețelelor electrice. În aprilie 2020 a fost lansat **Planul Național Integrat Energie și Schimbări Climatice (PNIESC)** care constituie o obligație a statelor membre, conform Regulamentului privind Guvernanța Uniunii Energetice, prin care acestea își elaborează strategii de politici energie-climă pe 10 ani, începând cu perioada 2021-2030.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 stabilește obiective naționale pe următoarele 5 dimensiuni:

Dimensiune	Componentă
Dimensiunea 1. Decarbonare	1.1 Emisiile și absorbțiile GES
	1.2 Energia din surse regenerabile
Dimensiunea 2. Eficiență Energetică	
Dimensiunea 3. Securitate Energetică	
Dimensiunea 4. Piață internă a energiei	4.1 Interconectivitatea rețelelor electrice
	4.2 Infrastructura de transport a energiei
	4.3 Integrarea piețelor
	4.4 Sărăcia energetică
Dimensiunea 5. Cercetare, inovare și competitivitate	

Investițiile necesare pentru implementarea Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 pot fi finanțate prin programele de finanțate anunțate până în acest moment pentru exercițiul financiar 2021 – 2027, astfel⁶:

Sursa de finanțare	OP	Ce finanțează:
Cadrul Financiar Multianual 2021 – 2027 Fonduri Structurale: Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și Fondul de Coeziune (FC) Programe Operaționale: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Programul Operațional Dezvoltare Durabilă ➤ Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare, 	OP2: O Europă mai verde	Sector energetic: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră; ➤ Promovarea generării energiei din surse regenerabile; ➤ Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E; ➤ Prevenirea și abordarea riscurilor legate de schimbările climatice și riscurile naturale (inundații, secetă, incendii forestiere, alunecări de teren, cutremure), conform priorităților stabilite la nivel național și în cadrul coordonării și cooperării transfrontaliere și transnaționale.
		Sectorul mediu:

⁶ Sursa: Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030, versiunea aprilie 2020

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

Sursa de finanțare	OP	Ce finanțează:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Programele Operaționale Regionale ➤ Programul Operațional pentru Tranziție Echitabilă. 		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Promovarea adaptării la efectele schimbărilor climatice, prevenirea riscurilor și îmbunătățirea rezilienței la dezastre; ➤ Promovarea tranziției la o economie circulară.
	OP3: O Europă mai conectată	Sectorul transporturilor: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, adaptată la efectele schimbărilor climatice, sigură și intermodală; ➤ Dezvoltarea și consolidarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, flexibile și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la rețeaua TEN-T și mobilitate transfrontalieră; ➤ Dezvoltarea prioritară a transportului feroviar și integrarea intermodală a acestuia cu celelalte moduri de transport; ➤ Internalizarea costurilor externe ale tuturor modurilor de transport.

Contextul regional și județean

Programul Operațional Regional. Logica intervențiilor la nivelul Regiunii de dezvoltare Centru va fi în strictă corelare cu cele 5 obiective strategice ale **Politicii de Coeziune 2021 – 2027**:

Obiectiv strategic Politica de Coeziune 2021 - 2027	Priorități POR 2021-2027
OP1 - O Europă mai inteligentă , prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente	a(i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate a(ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor a(iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor a(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat
OP 2 - O Europă mai verde - O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor	b(i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră b(vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării b(viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile
OP 3 - O Europă mai conectată , prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale	c(iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere
OP 4 - O Europă mai socială prin implementarea pilonului european al drepturilor sociale	d(ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv prin îmbunătățirea adaptării la educație și formare la distanță și online"; d(v) Creșterea rolului culturii și turismului în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială;
OP 5 - O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale	e(i) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane; e(i) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane

Sursa: POR Regiunea Centru 2021 – 2027

Strategia de Specializare Inteligentă 2021 – 2027⁷ pentru Regiunea Centru este orientată spre antreprenoriat, pornind de la avantajele regionale, ținând spre avansarea în lanțurile valorice europene și spre transformarea economiilor regionale. La nivelul strategiei au fost identificate 5 obiective:

- **Obiectivul 1.** Susținerea creării de cunoaștere și inovării în sectoarele de excelență regionale;
- **Obiectivul 2.** Modernizarea industrială a sectoarelor de excelență regionale;
- **Obiectivul 3.** Integrarea în fluxurile de cunoaștere regionale, europene și globale;
- **Obiectivul 4.** Inovare pentru comunități sustenabile;
- **Obiectivul 5.** Susținerea digitalizării economiei și societății.

Sectoarele de excelență identificate la nivel regional sunt:

✚ Industria auto și mecatronica	✚ Industria aeronautică	✚ Sectorul agroalimentar
✚ Silvicultura, prelucrarea lemnului și industria mobilei	✚ Industria ușoară	✚ Sectorul IT și industriile creative
✚ Sănătatea	✚ Mediul construit sustenabil	✚ Turismul

La nivel județean se remarcă **Strategia de dezvoltare a județului Alba** pentru perioada 2021-2027 ce cuprinde următoarele proiecte aferente municipiului Sebeș:

- Program 1.1a-2: Infrastructura rutieră de transport județean și local - 14. Modernizare și reabilitare străzi; 15. Realizare sensuri giratorii; 16. Modernizare drumuri exploatare agricolă;
- Program 1.1a-3: Variante ocolitoare/ șosele de centură/ drumuri de legătură - 3. Realizare variantă ocolitoare;
- Program 1.1a-4: Noduri multinodale - 5. Nod intermodal transport public;
- Program 1.1a-5: Transportul alternativ - 4. Realizare piste de biciclete;
- Program 1.1a-7 Infrastructura de transport feroviar - 1. Dezvoltarea transport CF Cugir-Sebeș-Alba Iulia;
- Program 1.1b-1: Introducere rețele de transport gaze naturale - 1. Alimentare cu gaze naturale, sat Răhău;
- Program 1.3a-1: Parcuri industriale, tehnologice și smart - 2. Realizare parc industrial;

În 2030 **Județul Alba** va fi:

- Un județ care conectează, promovează și susține dezvoltarea afacerilor păstrând și atrăgând noi companii!
- Un județ care răspunde nevoilor cetățenilor prin servicii adecvate, eficiente și de calitate!
- Un județ care promovează posibilități de odihnă și recreere variate într-un cadru natural și o atmosferă culturală de excepție!
- Un județ în care asigurăm o administrare integră, transparentă și responsabilă, înțelegând că deciziile pe care le luăm astăzi vor avea un ecou peste mai multe generații!

⁷ Sursa: http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2021/01/RIS3Centru_2021-2027.pdf

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

- Program 2.1.a-1. Piețe publice și zone pietonale - 11. Reamenajare Alea Parc, Alea Lac, Valea Frumoasei; 12. Realizare spații parcare auto;
- Program 2.1a-3: Spații publice în cartiere de locuit - Modernizare cartier Mircea cel Mare;
- Program 2.2.a-2: Învățământ primar, gimnazial și liceal - 10. Reabilitare și modernizare instalații electrice școala gimnazială Mihail Kogălniceanu; 11. Amenajare locuri de joacă școala gimnazială Răhău;
- Program 2.2.b-1: Asistență medicală spitalicească - 9. Reabilitare clădire maternitate;
- Program 2.2.b-6: Asistență medicală de urgență - 2. Achiziționare sau construcție nouă substația Sebeș (actualmente în locație improprie);
- Programul 2.2.c-3. Protecția persoanelor vârstnice - 4. Construirea unui centru multifuncțional pentru persoane în vârstă; 5. Realizare infrastructură de susținere a digitizării serviciilor;
- Program 2.3.a-1. Alimentare cu apă potabilă - 3. Investiții de reabilitare SA 03 Sebeș, conform Masterplan Județean pentru Infrastructura de Apă/ Apă Uzată – Faza 2 (2020-2040); 16. Extindere rețea apă potabilă; 17. Reabilitarea rețea apă potabilă;
- Program 2.3.a-2. Canalizare - 2. Investiții de reabilitare și extindere rețele canalizare GA 02 Sebeș, conform Masterplan Județean pentru Infrastructura de Apă/ Apă Uzată – Faza 2 (2020-2040); 14. Modernizare și extindere colectoare canalizare;
- Program 2.3.b-1. Iluminat public - 4. Extindere și modernizare iluminat public stradal; 5. Realizare canalizare subterană curenți slabi;
- Program 2.4.a-1. Patrimoniul construit - 9. Restaurare, consolidare și valorificare Casa Zapolya-Muzeul municipal Ioan Raica;
- Program 2.4.b-1. Reabilitarea infrastructurii culturale - 14. Reamenajare spațiu centrală termică în Centrul multifuncțional cultural – recreativ;
- Program 2.4.b-2. Dezvoltări noi de Infrastructură culturală - 1. Construcție centru multifuncțional pentru adulți;
- Program 2.4.c-1. Infrastructura pentru sport și tineret - 20. Construire baze sportive TIP 1 și TIP 2;
- Program 3.1b-2: Extinderea rețelei de spații verzi, inclusiv prin reconversia terenurilor degradate și crearea unor coridoare verzi-albastre - 10. Reabilitare și revitalizare Parc Arini; 11. Asigurare de supraveghere video;
- Program 3.3b-1: Clădiri publice - 2. Creșterea eficienței energetice a clădirii Spital din cadrul spitalului municipal; 3. Reabilitare termică și energetică a construcțiilor a sediului poliției;
- Program 3.4.a-3: Gestionarea deșeurilor de grajd în zonele cu risc de poluare cu nitrați și nitriți - 3. Depoluarea zonelor cu nitriți;
- Program 3.5b-2: Decontaminarea și ecologizarea siturilor contaminate - 7. Ecologizare depozit deșeuri municipale.

La nivel local, în ultimii ani au fost elaborate o serie de documente programatice, printre care:

Programul de îmbunătățire a eficienței energetice al Municipiului Sebeș – 2017 (PIEE)

– instrument prin care se urmărește dezvoltarea energetică durabilă a municipiului Sebeș;

Planul de acțiune pentru energie durabilă al Municipiului Sebeș – 2030 (PAED)

reprezintă documentul de angajament al administrației publice locale Sebeș pentru următorii 12

ani, cu scopul reducerii emisiilor de CO₂ pe întreg teritoriul municipiului, conform ȋntelilor voluntar asumate.

Planul de acȋiune pentru adaptarea la schimbările climatice al Municipiului Sebeș – 2030 (PAASC) este documentul strategic la nivel local, dezvoltat ȋn cadrul iniȋiativei Convenȋia Primarilor Privind Clima și Energia 2030, rezultat din colaborarea Agenȋiei Locale a Energiei Alba – ALEA cu autoritatea locală, document care ȋncadrează viziunea și măsurile municipalității privind atenuarea riscurilor cu care se confruntă actualmente din punct de vedere climatic și al mediului și riscurile preconizate a se amplifica ca frecvenȋă și intensitate ȋn viitor, pe termen mediu, vizând un interval cuprins ȋntre 5 și 10 ani.

Conceptul de dezvoltare urbană

„Conceptul de dezvoltare strategică” este soluȋia de creștere de la starea de astăzi la o stare viitoare ȋmpărtășită de membrii comunităȋii, care propune o utilizare eficientă a resurselor și oportunităȋilor disponibile, pentru punerea ȋn practică a unui pachet prioritizat de proiecte, măsuri și intervenȋii cu scopul atingerii nivelului de dezvoltare așteptat.

Pe lângă diferitele cadre strategice naȋionale, regionale, sectoriale, etc. și concluziile analizei socio-economice și evaluarea opiniilor locuitorilor municipiului privind aspectele generale ale calității vieȋii și percepȋia nevoilor de dezvoltare, o serie de alte aspecte particularizante ale Sebeșului trebuie avute ȋn vedere pentru a contura tabloul general al premiselor de dezvoltare a municipiului, cum ar fi:

- Industrializarea puternică a municipiului care ȋi asigură o poziȋie extrem de favorabilă din punctul de vedere al ofertei locurilor de muncă stabile;
- Municipiul este una dintre opȋiunile importante pentru locuitorii din comunităȋile ȋnvecinate ȋn ceea ce privește piaȋa muncii, aprovizionarea cu produse și furnizarea de servicii educaȋionale și medicale (mai ales);
- Așezare favorabilă, la intersecȋia coridoarelor mari de transport rutier și feroviar;
- Administraȋie publică interesată de dezvoltarea comunităȋii și implicată ȋn relaȋia cu mediul de afaceri.

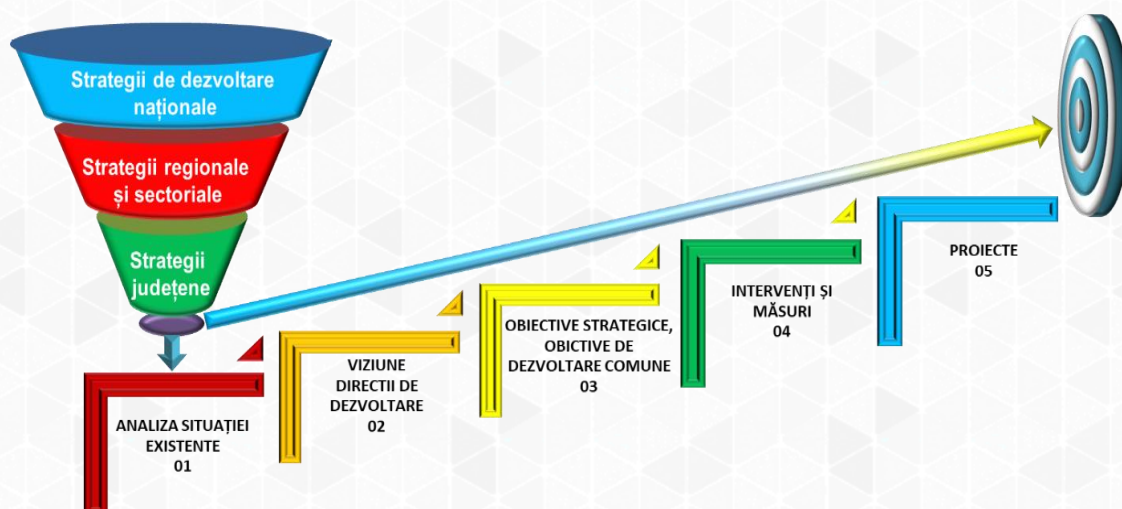
Structura de avantaje, oportunităȋi, interese și nevoi, ale diversilor actori locali, instituȋii, organizaȋii, ȋntreprinderi și chiar ale locuitorilor, centrează interesul de evoluȋie a orașului spre o anumită arhitectură a dezvoltării viitoare. Această imagine a dezvoltării viitoare, este cuprinsă ȋn „viziunea de dezvoltare” a municipiului.

Astfel, ȋn raport cu acest ȋntreg ansamblu de așteptări ale comunităȋii, sunt construite un set de „direcȋii de dezvoltare prioritare”, considerate ca fiind principalele modalități de realizare a scopului de creștere generală a nivelului de dezvoltare a municipiului.

Fiecare dintre aceste direcȋii presupune parcurgerea unui set de „obiective strategice” care pot fi realizate, prin intervenȋii grupate ȋn axe specifice, sub formă de: proiecte, măsuri, hotărâri, programe, etc., de a căror prioritizare, planificare și mod de concretizare, depinde implementarea ȋn condiȋii optime a strategiei integrate de dezvoltare urbană și astfel, atingerea obiectivelor propuse.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

Figura 2: Schema de elaborare a conceptului de dezvoltare urbană strategică

Sursa: prelucrarea consultantului

Această schemă operațională, leagă intervențiile concrete de un obiectiv strategic, cu scopul creării unor mecanisme generatoare de progres, capabile să asigure suport și să accelereze dinamica dezvoltării așa cum a fost ea proiectată. Însă, dezvoltarea trebuie văzută coerent, omogen și fără să producă dezechilibre între diferitele domenii, categorii de locuitori, ori între diferitele zone și localități componente. Pentru aceasta sunt urmărite principiile unei dezvoltări convergente, a intercorelării, dezvoltării durabile, dar și a respectării egalității de șanse:

- **Dezvoltarea convergentă** are în vedere stimularea performanțelor fără a crea decalaje de dezvoltare la nivelul localității. În plus, se vizează reducerea diferențelor deja existente pe plan social, economic, cultural și al accesului la servicii și infrastructură publică, caracteristice diferitelor cartiere.
- **Intercorelarea** presupune ca obiectivele strategiei să ia în calcul obiectivele planurilor și strategiilor regionale, naționale și europene, dar și adaptarea măsurilor de acțiune în funcție de recomandările politicilor de guvernare ale diferitelor instituții ce acționează la nivel local.
- **Dezvoltarea durabilă** înseamnă propunerea unui tip de dezvoltare care să asigure un echilibru între aspectele sociale, economice și ecologice și care să ia în calcul aspectele ce țin de restricționarea accesului la resurse al generațiilor viitoare.
- **Egalitatea de șanse** se aplică și ține cont, în mod particular, de diversitatea etnică și religioasă a populației, promovarea capitalului uman făcându-se în mod nediscriminatoriu în orice domeniu economico-social. Valorificarea diversității culturale, etnice și a diferențelor de gen sau de vârstă constituie premise pentru dezvoltarea comunităților și, totodată, asigură un cadru în care relațiile sociale au la bază valori precum toleranța și egalitatea.

Viziunea de dezvoltare urbană

Viziunea de dezvoltare strategică exprimă sensul evoluției comunității și condiționează modul în care se transformă în realitate. Aceasta prefigurează modalitățile și resursele necesare pentru a ajunge la nivelul de dezvoltare socială, economică și culturală dorit. Procesul de evoluție progresivă de la starea de acum către viziunea proiectată presupune o adaptare dinamică permanentă în vederea atingerii scopului dorit.

Formularea viziunii trebuie să conțină elemente care să îi asigure succesul și credibilitatea. Astfel chiar dacă viziunea este o propunere proiectată în viitor, ea se bazează pe prezent, pe analizele, concluziile, observațiile obținute, având în vedere dificultățile și obstacolele identificate.

Viziunea strategică trebuie să implice motivarea și stimularea pentru participare a tuturor factorilor care trebuie și pot să contribuie la schimbare, aceasta fiind cheia realizării acesteia. Pentru aceasta, cetățenii, instituțiile, organizațiile, publice și private din comunitate, trebuie să-și regăsească interesele într-o viziune comună.

Viziunea de dezvoltare a Municipiului Sebeș este centrată pe intenția ca acesta să devină catalizatorul pentru o adevărată „zonă urbană funcțională”, a cărei dezvoltare este bazată pe consolidarea și dezvoltarea mediului economic și pe creșterea calității condițiilor de locuire, privite complementar ca părți ale aceleiași soluții așteptate de comunitate, pentru o viață prosperă. Locuitorii municipiului așteaptă o creștere a confortului locuirii, înțeles nu numai ca un mediu curat, civilizat, sigur cu infrastructură și servicii publice funcționale de bună calitate, cât și din perspectiva accesului la servicii de calitate și o infrastructură modernă educațională, medicală, de îngrijire și mai ales de petrecere a timpului liber – complementar activității lor de muncă. Mediul de afaceri, interesat în motivarea lucrătorilor și atragerea forței de muncă, poate adăuga „calitatea condițiilor de viață locală”, argumentelor cu care pot convinge pe actualii și viitorii angajați, alături de beneficiile oferite, să rămână și chiar să caute locuri de muncă în Sebeș.

În acest fel, interesul de dezvoltare a municipiului se leagă foarte strâns de localitățile adiacente, obiectivele de dezvoltare ale Sebeșului, generând avantaje și creștere pentru acestea. Mai mult se creează adevărate legături funcționale între localități, de la măsuri comune pentru mobilitatea oamenilor și mărfurilor, până la gestionarea comună a unor rețele de infrastructură.

Componentele soluției de creștere a municipiului trebuie susținute de suportul și intervențiile administrației publice locale, care să faciliteze avantajarea fiecărui domeniu de dezvoltare prin intervențiile din celelalte domenii. Mai mult, dezvoltarea economică susținută și creșterea calității locuirii atrag în mod obligatoriu și interesul pentru calitatea mediului, eficiență energetică și dezvoltare sustenabilă.

Astfel, viziunea de dezvoltare a Municipiului Sebeș, pentru următoarea perioadă 2021-2027, poate fi sintetizată astfel:

**Municipiul Sebeș își propune să devină catalizatorul Zonei Urbane
Funcționale Sebeș, printr-un ritm de dezvoltare dinamic și
competitiv economic, cu un înalt standard de locuire, într-un mediu
curat și protejat, susținut de o administrație modernă și eficientă.**

Direcții de dezvoltare

Atingerea acestei viziuni de dezvoltare presupune concentrarea eforturilor având în vedere cu prioritate trei direcții de dezvoltare cărora le sunt asociate două obiective comune de dezvoltare, cu rolul de suport al procesului de dezvoltare. Pentru realizarea acestora au fost identificate o serie de „obiective strategice”, fiecare obiectiv grupând în axe „axe specifice”, diverse tipuri de „intervenții” (proiecte, măsuri, programe, etc.), care sunt modalitățile concrete de acțiune ce vor contribui în mod direct la atingerea viziunii de dezvoltare.

Direcțiile de dezvoltare prioritară ale strategiei de dezvoltare sunt: **„Crearea și dezvoltarea Zonei Urbane Funcționale Sebeș”**, a doua direcție este: **„Consolidarea și dezvoltarea economiei locale”**, iar a treia: **„Creșterea calității condițiilor de locuire”**, acestora fiindu-le asociate două obiective comune de dezvoltare: **„Dezvoltarea administrației publice locale”** și **„Dezvoltarea urbană durabilă și sustenabilă”**.

Caracteristica acestui mod de structurare a conceptului de dezvoltare este interdependența dintre elementele prioritare. Astfel, fiecare dintre cele trei direcții de dezvoltare prioritară este și parte a soluției pentru creșterea progresivă a celeilalte, mai mult, municipiul valorizând avantajele comunităților din zonă și furnizând acestora resurse pentru dezvoltare. În mod similar, cele două obiective comune de dezvoltare, prin efectele pe care le determină punerea lor în practică, trebuie să asocieze complementar sprijinirea realizării celorlalte obiective ale strategiei de dezvoltare.

Pentru a sublinia importanța capacității administrative și a dezvoltării durabile și, în același timp, diferența față de direcțiile de dezvoltare prioritară care includ majoritatea domeniilor economico-sociale și culturale, acestea au fost definite sub forma a două „obiective comune de dezvoltare”, concepte care exprimă un grad de generalitate inferior unei „direcții de dezvoltare prioritară” și care subsumează la rândul lor „axe specifice”.

Principalele caracteristici ale „obiectivelor comune de dezvoltare” sunt acelea că acestea trebuie să sprijine realizarea celorlalte obiective și condiționează abordările în cadrul intervențiilor pentru realizarea și punerea în practică a strategiei. Astfel, caracterul durabil și sustenabil al dezvoltării este imprimat de promovarea unui set de principii care vor influența și măsurile din alte domenii. În același mod măsurile de creștere a capacității administrative și cele subsumate dezvoltării durabile reprezintă îmbunătățirea și adaptarea actului public la nevoile actorilor economici și la solicitările și așteptările locuitorilor și are efecte directe asupra dezvoltării direcțiilor strategice.

Caracterul de intercorelare a dimensiunilor se păstrează și la nivelul obiectivelor strategice, ceea ce înseamnă, de exemplu, că măsurile referitoare la îmbunătățirea educației vor avea condiționări asupra creșterii competitivității economice și vor contribui, în același timp, și la creșterea atractivității condițiilor de locuire.

Structura conceptului și a obiectivelor de dezvoltare este următoarea:

DDP1. Direcția de dezvoltare prioritară 1: „Crearea și dezvoltarea Zonei Urbane Funcționale Sebeș” - mai mult decât declararea unei intenții, dezvoltarea unei zone urbane funcționale presupune inițierea unor demersuri administrative de parteneriat cu administrațiile publice locale învecinate, identificarea punctelor de interes pentru fiecare și consultarea pentru o platformă comună de priorități, simultan cu dezvoltarea capacității de a gestiona interese, proiecte, parteneriate, investiții cu obiective comune.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

Această direcție prioritară urmărește, pe lângă dezvoltarea municipiului, luând în considerare propriile oportunități sau avantaje, valorificarea potențialului zonal prin punerea în contact a unui ansamblu de factori care să se transforme în avantaje și resurse vulnerabilitățile sau prezumtivele oportunități, într-un context local extins.

Analiza Băncii Mondiale în „Politica Urbană a României - Ghid pentru elaborarea Strategiilor Integrate de Dezvoltare Urbană” include în zona funcțională a municipiului Sebeș, șapte localități:

SEBEȘ		
1874	Municipiu, altul decât reședința de județ	Sebeș
4106	Comună	Câlnic
4240	Comună	Daia Română
6217	Comună	Pianu
7099	Comună	Săsciori
7945	Comună	Șpring
8014	Comună	Șugag
9019	Comună	Cut

*Politica Urbană a României - Ghid pentru elaborarea Strategiilor Integrate de Dezvoltare Urbană - Documentul realizat de Banca Mondială în cadrul proiectului de Politică Urbană a României.

Toată această construcție care depășește granițele municipiului Sebeș, prin asocierea localităților învecinate, este soluția pentru o dezvoltare dinamică și susținută pentru întreaga zonă, echilibrând ritmul de dezvoltare al zonei urbane, generând bunăstare și stabilitate teritoriului acoperit.

DDP2. Direcția de dezvoltare prioritară 2: „Consolidarea și dezvoltarea economiei locale”, această direcție de dezvoltare are în vedere patru obiective strategice, care privesc: susținerea și dezvoltarea mediului de afaceri existent; cel de-al doilea, dezvoltarea unui sector al IMM-uri locale, puternic și dinamic, important în ponderea veniturilor locale, capabil să se adapteze rapid la contextul economic și social și care să diversifice oferta de locuri de muncă și nivelurile de calificări cerute pe piața muncii; cel de-al treilea, dezvoltarea activităților turistice, în contextul avantajului de a fi poziționat într-unul dintre fluxurile turistice naționale mari și al interesului mare pentru facilități de petrecere a timpului liber; și al patrulea, nevoia puternică pentru o economie dezvoltată, de resurse umane bine pregătite și de predicție a acestora. Dezvoltarea economiei locale are în vedere valorizarea resurselor locale, inclusiv cele umane, prin organizarea unor activități care să utilizeze resurse umane cu diverse competențe, timpi de lucru flexibili și soluții inovative.

DDP3. Direcția de dezvoltare prioritară 3: „Creșterea calității condițiilor de locuire” Calitatea condițiilor de locuire este văzută prin toate componentele – de infrastructură, clădiri, rețele publice, echipamente și programe culturale, sportive și pentru timp liber, acces la servicii de sănătate, urgență, educaționale și sociale - care trebuie să răspundă fiecărui locuitor și membru al familiilor acestora, indiferent de condiție și vârstă prin standarde de calitate foarte ridicate.

Obiectivele avute în vedere trebuie să răspundă interesului general al locuitorilor pentru un nivel cât mai ridicat al condițiilor de locuire și de echilibrare a acestora la nivelul teritoriului - prin recuperarea diferențelor dintre zone (zonele marginalizate și zonele îndepărtate ale localităților componente), cât și nevoii de încredere și siguranță a celor care muncesc în calitatea supravegherii și îngrijirii celorlalți membri ai familiei în timpul acestora de lucru.

OC 1. Obiectivul comun de dezvoltare 1: „Dezvoltarea administrației publice locale”, presupune intervenții al căror rezultat are în vedere creșterea capacității de planificare și implementare eficientă a proiectelor, creșterea competențelor resurselor umane, întărirea capacității locale de planificare, de facilitare și antrenare, dar și de punere în practică a planurilor, măsurilor, proiectelor de dezvoltare, parteneriatelor, etc., dar și digitalizarea serviciilor și relaționarea cu diversele structuri locale. Toate acestea influențează și stimulează dezvoltarea celor trei direcții de dezvoltare prioritară, administrația publică jucând rolul unui catalizator între instituții, mediul privat, asociații și organizații, lideri și cetățeni, dinamizând sau echilibrând procese.

Acest obiectiv comun de dezvoltare contribuie în mod direct și la atingerea celorlalte obiective strategice, fără însă a se suprapune. Acesta vizează intervenții privind capacitatea administrativă a instituțiilor municipale, constituindu-se în mod special într-un suport pentru realizarea obiectivelor direcției de dezvoltare prioritară „Crearea și dezvoltarea Zonei Urbane Funcționale” și poate contribui direct la organizarea și dezvoltarea instituțională a structurilor administrative ale asocierii din zona urbană.

OC 2. Obiectivul comun de dezvoltare 2: „Dezvoltarea urbană durabilă și sustenabilă”, are în vedere, dincolo de intervențiile și măsurile specifice pentru protejarea mediului, asigurarea eficienței energetice și a dezvoltării durabile și sustenabile, stabilirea unor condiții puse întregului cadru al celorlalte obiective de dezvoltare, care afectează de la intervențiile privind mediul de afaceri, construcțiile din infrastructură, dezvoltarea unor proiecte, organizarea și funcționarea unor servicii, până la deciziile administrative.

Figura 3: Schema grafică a structurii conceptului de dezvoltare

Sursa: prelucrarea consultantului

Obiective strategice de dezvoltare

Dezvoltarea domeniilor avute în vedere de cele trei direcții de dezvoltare prioritară presupune realizarea unor obiective strategice subsumate fiecăreia dintre ele. Fiecare dintre obiectivele strategice de dezvoltare vizează un aspect al direcției de dezvoltare, iar punerea în practică a intervențiilor necesare realizării sale contribuie la dezvoltarea localității. Fiecărui obiectiv îi sunt asociate axe specifice diferitelor domenii de specializare, care grupează proiecte, programe, măsuri, hotărâri, etc., numite generic intervenții necesare punerii în practică a obiectivului vizat.

Este evident în acest fel că implementarea intervențiilor, punerea în practică a proiectelor, măsurilor, hotărârilor, conduce la realizarea obiectivelor strategice propuse și astfel la dezvoltarea direcțiilor prioritare fixate, ajungându-se la progresul întregii comunități și la atingerea țintei de dezvoltare așteptată. De modul de prioritizare a intervențiilor, de planificarea și gestionarea activităților depinde implementarea în condiții optime a strategiei de dezvoltare.

DDP1. Direcția de dezvoltare prioritară 1: „Crearea și dezvoltarea Zonei Urbane Funcționale Sebeș” Rezultatul așteptat în urma atingerii obiectivelor urmărite în cadrul acestei direcții de dezvoltare, vizează, pe lângă, realizarea instituțională a parteneriatului dintre administrațiile publice locale și construcția unei structuri funcționale capabile să inițieze și să implementeze proiecte. Acest lucru presupune un proces consultativ și de armonizare a intereselor comune, care să genereze asocierea formală și organizarea instituțională a aparatului tehnic și funcțional, concomitent cu un demers de analiză a teritoriului și planificare strategică în urma căruia să fie identificate obiectivele de dezvoltare ale asocierii, prioritizate și planificate inițiativele comune. Astfel, urmărirea acestei direcții de dezvoltare presupune realizarea următoarelor obiective strategice:

Obiectiv strategic 1 Organizarea instituțională a parteneriatului zonal

Acest obiectiv vizează delimitarea zonei urbane, inițierea și constituirea asocierii localităților în cadrul unui proces consultativ amplu. În același timp, este urmărită realizarea strategiilor și politicilor de dezvoltare ale întregii zone care trebuie să subsumeze interesele tuturor localităților componente. Realizarea acestui obiectiv presupune intervenții grupate în două axe specifice:

Axa specifică 1.1 Desfășurarea procesului de constituire și înființare a asocierii zonale – această axă presupune: Inițierea și derularea procesului consultativ și de asociere. Identificarea scopului și obiectivelor, asocierii și stabilirea domeniilor comune de acțiune. Constituirea și organizarea structurilor interne de decizie și a celor tehnice.

Axa specifică 1.2 Realizarea strategiilor, a politicilor sectoriale ale asocierii și identificarea obiectivelor comune de dezvoltare – în cadrul acestei axe specifice sunt avute în vedere: Analiza teritoriului, stabilirea priorităților de dezvoltare, formularea politicilor sectoriale de dezvoltare (economică, infrastructurile, utilitățile și serviciile publice, mediu etc.) Elaborarea strategiei de dezvoltare și a unui portofoliu comun de intervenții.

Obiectiv strategic 2 Funcționalizarea instituțională a asocierii zonale și dezvoltarea proiectelor comune Acest obiectiv presupune intervenții care trebuie să facă funcțională structura nou creată, atât din perspectiva relaționării cu partenerii și cu cetățenii comunităților

locale, cât și din perspectiva dezvoltării competențelor interne de lucru, concretizate în elaborarea, inițierea și implementarea proiectelor comune. Realizarea acestui obiectiv presupune două axe specifice:

Axa specifică 2.1 Dezvoltarea parteneriatelor cu alte structuri și promovarea asocierii zonale – această axă presupune stabilirea parteneriatelor cu alte structuri asociative, mediul de afaceri, finanțatori, structuri și instituții regionale și naționale cât și acțiunile de promovare a zonei urbane.

Axa specifică 2.2 Dezvoltarea capacității instituționale și inițierea proiectelor comune – presupune creșterea competențelor de lucru interne ale echipei tehnice, stabilirea procedurilor, regulilor și practicilor interne de lucru în contextul elaborării și inițierii primelor proiecte comune.

DDP2. Direcția de dezvoltare prioritară 2: „Consolidarea și dezvoltarea economiei locale”, subsumează patru obiective strategice. Acestea vizează susținerea mediului de afaceri existent și dezvoltarea unui mediu de afaceri local care să diversifice paleta de activități și servicii realizate, să solicite și să ocupe persoane cu calificări și competențe diverse și care să valorifice oportunitățile locale. În mod distinct este urmărită dezvoltarea serviciilor turistice centrate mai ales pe locuitorii din zonă, turiștii în vizită și suport pentru business. La acestea se adaugă dezvoltarea capitalului uman, în acest caz condiție esențială pentru susținerea și dezvoltarea economiei locale.

Obiectivele strategice ale acestei direcții de dezvoltare prioritară sunt:

Obiectiv strategic 3 Susținerea și dezvoltarea mediului de afaceri existent - are în vedere, în special, sectorul industrial care absoarbe majoritatea forței de muncă locale, alături de celelalte sectoare economice, care au nevoie de un parteneriat solid cu administrația atât pentru un dialog eficient cât și de sprijin în funcționare și dezvoltare, cât și pentru medierea relației cu comunitățile învecinate pentru accesul forței de muncă și transportul de mărfuri. Implementarea acestui obiectiv presupune următoarele axe specifice:

Axa specifică 3.1 Adaptarea și dezvoltarea infrastructurii necesare dezvoltării afacerilor - include intervențiile necesare adaptării și dezvoltării infrastructurii municipiului pentru transportul mărfurilor (terminal intermodal de transport marfă) și acces mai facil al forței de muncă în întreprinderi, identificarea posibilităților de extindere și dezvoltare, facilitarea parteneriatelor și a implicării altor factori catalizatori pentru mediul economic (instituții finanțatoare, consultanți, furnizori de tehnologii și soluții inovative etc.), creșterea accesibilității întreprinderilor la infrastructura de date și utilități.

Axa specifică 3.2 Creșterea competitivității firmelor locale - Presupune intervenții pentru creșterea competențelor, asimilarea proceselor și tehnologiilor noi în vederea creșterii valorii produselor obținute, sprijinul privind accesul la programele de dezvoltare și accesul produselor și serviciilor pe piața locală și regională. Sunt avute în vedere inclusiv activitățile fermelor și producătorilor locali din localitățile componente ale municipiului.

Obiectiv strategic 4 Diversificarea mediului de afaceri prin valorificarea resurselor locale și stimularea utilizării inovării, cercetării și dezvoltării tehnologice - urmărește

dezvoltarea unui sector al întreprinderilor locale dinamic și elastic, capabil să facă față la modificările economice și pieței muncii, în contextul actual. Dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii are în vedere, în special, stimularea înființării de întreprinderi în domeniile cu impact semnificativ asupra situației economice, sociale și culturale a comunității (cum sunt serviciile, tehnologia informației etc.). Complementar, este urmărită dezvoltarea spiritului antreprenorial și sprijinirea accesului noilor întreprinderi la diverse resurse, la structuri tip cluster, incubator de afaceri și acceleratoare de afaceri, pentru ajutarea noilor start-up-uri. Axele specifice care grupează intervențiile realizării acestui obiectiv sunt:

Axa specifică 4.1 Stimularea înființării de noi întreprinderi în domenii cu potențial de creștere, a celor care utilizează tehnologii și soluții de dezvoltare inteligentă - implică programe de inițiere, formare și finanțare a noilor activități antreprenoriale, care conduc la înființarea unor noi firme, de tipul programelor start-up, care valorifică resurse locale și utilizează soluții inovative.

Axa specifică 4.2 Dezvoltarea infrastructurilor de sprijin pentru afaceri noi - include dezvoltarea proiectelor de tipul HUB-urilor, centrelor de resurse, incubator de afaceri și acceleratoare de afaceri, a programelor de facilitare a accesului la competențe și informații care sprijină dezvoltarea noilor afaceri.

Obiectiv strategic 5 Dezvoltarea serviciilor turistice și a activităților conexe - are în vedere nevoia de servicii turistice pentru: suportul relațiilor de business local - care solicită servicii de calitate; valorificarea oportunității dată de plasarea pe fluxul turistic dintre unele din cele mai importante obiective și localități turistice naționale și, mai ales, pentru nevoia locuitorilor intens exprimată, de locuri pentru petrecerea timpului liber. Astfel, este urmărită punerea în valoare a potențialului natural și construit al municipiului, zonele de recreere limitrofe spațiului urban și promovarea unei agende culturale locale variată. Obiectivul strategic grupează măsuri în trei axe prioritare:

Axa specifică 5.1 Dezvoltarea infrastructurii turistice și a serviciilor conexe industriei ospitalității - cuprinde măsurile și programele de stimulare a investițiilor în dezvoltarea infrastructurii turistice, în renovarea, modernizarea, construirea unor noi spații turistice și de încurajare a utilizării produselor și serviciilor locale pentru funcționarea activităților turistice.

Axa specifică 5.2 Reabilitarea, punerea în valoare și accesibilizarea patrimoniului natural și cultural al orașului – include măsuri de reabilitare și punere în valoare a patrimoniului, încurajarea parteneriatelor pentru accesul la finanțare al diverselor instituții și entități care gestionează obiective de patrimoniu în scopul creșterii atractivității turistice a acestuia.

Axa specifică 5.3 Măsuri pentru promovarea turismului și de creștere a competențelor lucrătorilor - Grupează măsuri de sprijinire a creșterii competențelor lucrătorilor și managerilor din turism și măsuri de promovare a turismului local cu accent pe specificul profilului local.

Obiectiv strategic 6 Dezvoltarea capitalului uman - Plasarea acestui obiectiv strategic în contextul direcției de dezvoltare care vizează dezvoltarea economiei locale este justificat de importanța cuplajului educației și formării profesionale cu piața forței de muncă. Este avut în vedere dialogul cu mediul de afaceri care să permită anticiparea noilor posturi, calificări și competențe necesare în industria locală și calibrarea programelor de formare profesională în acord cu acestea. Intervențiile necesare atingerii obiectivului sunt grupate în:

Axa specifică 6.1 Sprijinirea programelor de pregătire profesională și formare tehnică în acord cu nevoile angajatorilor - Axa specifică grupează măsurile care susțin: inițiativele, programele de formare, calificare și recalificare, atât în sistemul public cât și în cel al furnizorilor privați de formare profesională, care să includă specializări și, mai ales, calificări necesare angajatorilor locali. Sunt avute în vedere și parteneriatele prin care sunt mediate și facilitate relațiile dintre mediul de afaceri și instituțiile de educație, în vederea organizării programelor speciale, pilot etc. de pregătire tehnică a elevilor, cât și sprijinirea programelor de practică educațională în întreprinderile locale.

Axa specifică 6.2 Sprijinirea ocupării și mobilității forței de muncă - cuprinde măsuri pentru stimularea angajării forței de muncă prin facilitarea accesului la unele avantaje, mai ales pentru absolvenți, specialiști înalt calificați (locuințe, burse de specializare etc.), pentru stimularea interesului și angajarea în localitate; inițierea parteneriatelor cu furnizorii de servicii de ocupare și mediere pe piața muncii pentru creșterea accesului angajatorilor locali la resurse umane calificate și cât mai adaptate solicitărilor lor.

DDP3. Direcția de dezvoltare prioritară 3: „Creșterea calității condițiilor de locuire”.

Direcția de dezvoltare include măsurile de construire, reabilitare, modernizare a infrastructurii tehnico-edilitare a municipiului, cât și cele pentru organizarea, creșterea calității și a accesului la serviciile publice, la cele de îngrijire, sănătate, educație, petrecere a timpului liber etc. Gradul de satisfacție a locuitorilor privind condițiile de locuire are o influență majoră în păstrarea forței de muncă în oraș, fiind alături de locul de muncă, al doilea cel mai important argument în alegerea locului în care aleg să trăiască. Intervențiile necesare realizării obiectivelor strategice subsumate acestei direcții de dezvoltare au în vedere reducerea decalajelor de dezvoltare dintre diferitele zone ale orașului, acționând cu prioritate sau mai mult acolo unde lipsesc sau sunt insuficiente condițiile unor bune condiții de locuire. Obiectivele strategice sunt:

Obiectivul strategic 7 Regenerarea și modernizarea infrastructurii urbane și a serviciilor publice - Obiectivul cuprinde intervențiile pentru extinderea, reabilitarea, modernizarea rețelelor de utilități urbane, a infrastructurii construite, imobile și drumuri, cât și de modernizare și eficientizare a serviciilor publice locale. Diversele tipuri de intervenții pentru realizarea acestui obiectiv sunt grupate în următoarele axe specifice:

Axa specifică 7.1 Dezvoltarea rețelelor infrastructurii de bază (apă, canalizare, electricitate, distribuție de gaze și de date) - cuprinde intervențiile de extindere și modernizare a rețelelor de utilități și conectarea locuitorilor încă nebransați. Continuarea dezvoltării infrastructurii de furnizare a internetului wireless și a elementelor de conectivitate necesare dezvoltării infrastructurii smart a municipiului.

Proiectele de infrastructură de tip Smart City din cadrul acestei axe specifice vor viza cel puțin următoarele domenii:

- a) rețele inteligente de iluminat public cu infrastructura aferentă;
- b) rețele inteligente de alimentare cu apă potabilă și industrială și rețele de canalizare cu infrastructura aferentă, cu condiția ca, după finalizarea proiectelor, administrarea și exploatarea acestora să fie date în delegare de gestiune la operatorii specializați de apă și canalizare;
- c) rețele inteligente de transport și distribuție a energiei termice, cu condiția ca după finalizarea proiectelor, administrarea și exploatarea acestora să fie date în delegare de gestiune la operatorii specializați în furnizarea de căldură și apă caldă menajeră destinate populației;
- d) bănci de date urbane.

Axa specifică 7.2 Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii de drumuri locale – reabilitarea și modernizarea infrastructurii de drumuri locale și îmbunătățirea conectivității și traficului de persoane și mărfuri. Reabilitarea trotuarelor și amenajarea pistelor de biciclete către zonele industriale.

Proiectele de tip Smart City din cadrul acestei axe prioritare vor viza inclusiv dezvoltarea de rețele inteligente de management al traficului auto, indicatoare de circulație, stații de încărcare electrice pentru mijloacele de transport auto, stații de autobuz, precum și alte elemente de infrastructură inteligente necesare traficului auto.

Axa specifică 7.3 Construirea, reabilitarea și modernizarea clădirilor și recuperarea spațiilor urbane degradate - Această axă include intervențiile pentru reabilitarea construcțiilor, construirea, extinderea unor imobile (grădinițe, locuințe etc.), dezvoltarea proiectelor de reducere a consumului de energie, cât și a măsurilor de recuperare și regenerare a spațiilor urbane vacante, degradate și neutilizate.

În cadrul acestei axe specifice vor fi incluse inclusiv proiectele de tip Smart City care vizează conectarea clădirilor la surse de energii regenerabile pentru asigurarea alimentării cu apă, alimentării cu energie termică, energie electrică, precum și dotarea gospodăriilor, inclusiv a blocurilor de locuințe cu rețele inteligente de asigurare a utilităților: panouri solare pentru încălzire și apă caldă menajeră, racordarea la rețeaua de internet, racordarea la pompe de căldură și altele asemenea.

Axa specifică 7.4 Dezvoltarea serviciilor publice de gospodărire urbană - sunt cuprinse inițiativele pentru dezvoltarea serviciilor și modernizarea echipamentelor urbane de colectare a gunoaielor și de curățenie, dezvoltarea serviciilor publice de asigurare a ordinii și siguranței cetățenilor; modernizarea și instalarea mobilierului urban.

În cadrul acestei axe specifice vor fi incluse inclusiv proiectele de tip Smart City care vizează rețele inteligente de colectare și transport al deșeurilor.

Obiectivul strategic 8 Modernizarea infrastructurii de educație - urmărește dezvoltarea infrastructurii fizice, dotarea cu echipamente moderne și creșterea calității educației prin

susținerea corpului didactic și a interesului pentru performanță a elevului. Axele specifice necesare atingerii obiectivului sunt:

Axa specifică 8.1 Modernizarea, dezvoltarea și dotarea cu echipamente a infrastructurii educaționale - include intervenții pentru modernizarea și renovarea clădirilor unităților școlare, dotarea cu materiale și echipamente; dotarea cu echipamente pentru învățământul la distanță, dotarea cu microbuze școlare, reabilitarea bazelor sportive și a celor pentru practică.

În contextul implementării conceptului de Smart City, în cadrul acestei axe specifice, proiectele vor viza inclusiv achiziția de dotări inteligente independente pentru activitatea educațională.

Axa specifică 8.2 Creșterea nivelului de calitate în educație - Această axă include modalități de sprijinire și stimulare a corpului didactic și de motivare a elevilor pentru creșterea performanțelor școlare. Sunt cuprinse: facilități pentru personalul didactic (burse, sprijin pentru transport etc.), programe pentru promovarea învățării și stimularea performanțelor (bursele de merit); programele de orientare școlară și profesională în parteneriat cu angajatori.

Obiectivul strategic 9 Dezvoltarea și modernizarea serviciilor de sănătate - are în vedere întregul ansamblu al asistenței medicale, compus din serviciile medicale de bază și serviciile conexe de îngrijire și tratament, accesul la medicamente și la analize medicale, la cabinetele medicale de specialitate etc.. De standardul de echipare și calitate al infrastructurii medicale, de capacitatea de intervenție în urgențe și, în mod special, de existența și pregătirea personalului de specialitate depinde calitatea serviciilor și starea de sănătate a locuitorilor. La acestea se adaugă nivelul de cunoștințe și educație pentru sănătate al populației. Axele specifice sunt:

Axa specifică 9.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii serviciilor medicale - grupează intervențiile privind modernizarea, reabilitarea, extinderea, construcția, dotarea și echiparea cu dispozitive medicale, creșterea gradului de accesibilitate la serviciile de asistență medicală primară a locuitorilor din zonele dezavantajate ale localității.

Axa specifică 9.2 Dezvoltarea profesională a corpului medical - cuprinde intervențiile privind susținerea și stimularea pentru pregătirea corpului profesional, măsuri pentru ocuparea posturilor care trebuie completate, programe de stimulare a cadrelor medicale care aleg să profeseze în proiectele de dezvoltare ale zonelor dezavantajate.

Axa specifică 9.3 Campanii de educație pentru un stil de viață sănătos – include campaniile de prevenție, campanii privind măsurile de igienă și vaccinare, campanii pentru un stil de viață sănătos, de promovare a mișcării fizice și privind alimentația sănătoasă.

Obiectivul strategic 10 Dezvoltarea și modernizarea serviciilor de îngrijire și protecție socială - are în vedere, pe lângă furnizarea unor servicii de calitate persoanelor dezavantajate, asigurarea celor care lucrează că membrii familiilor lor beneficiază de siguranță, îngrijire, supraveghere și confort în tot timpul în care aceștia sunt îngrijiți. Intervențiile necesare realizării acestui obiectiv sunt grupate în următoarele axe:

Axa specifică 10.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii și echipamentelor necesare furnizării serviciilor sociale - grupează: intervențiile necesare construirii, extinderii, reabilitării și modernizării clădirilor și a dotării cu mobilier și echipamente de recuperare; intervențiile pentru identificarea noilor nevoi și stimularea dezvoltării unor noi servicii și furnizori publici sau privați în raport cu nevoile și solicitările comunității și persoanelor vulnerabile.

Axa specifică 10.2 Creșterea calității serviciilor de asistență și îngrijire furnizate - sunt incluse: măsuri pentru creșterea competențelor personalului de specialitate din serviciile sociale și a măsurilor de motivare a acestora; măsuri de sprijinire a programelor de evaluare și analiză a nevoilor comunității, de elaborare a strategiilor în domeniu și a planurilor și proiectelor care vizează soluții și programe pentru reintegrarea categoriilor și zonelor dezavantajate.

Obiectivul strategic 11 Dezvoltarea infrastructurii culturale și de petrecere a timpului liber - este complementar cu cel care vizează reabilitarea și modernizarea clădirilor și recuperarea spațiilor degradate, dar și cu obiectivul de dezvoltare a serviciilor turistice, care implică reabilitarea și punerea în valoare a clădirilor și monumentelor cu valoare arhitecturală și a celor care au ca destinație organizarea evenimentelor culturale, spații pentru expunere și de recreere. Timpul liber și calitatea petrecerii lui este o componentă esențială a calității vieții locuitorilor municipiului. Existența spațiilor și facilităților de petrecere a timpului liber, indiferent de vârstă, fiind un factor care contribuie de la estetica urbană până la sănătatea membrilor comunității. Axele specifice sunt ce grupează tipurile de intervenții sunt:

Axa specifică 11.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii culturale, de agrement și sport - cuprinde dezvoltarea spațiilor de expunere, amenajarea unor spații de recreere în, amenajarea locurilor de agrement și locurilor de parcare în proximitatea acestora, amenajarea pistelor de biciclete, a bazelor sportive sau spațiilor destinate practicării activităților sportive în aer liber.

Axa specifică 11.2 Promovarea unei agende culturale și de evenimente locale - grupează programe de sprijinire și de finanțare a evenimentelor tradiționale culturale și sportive, crearea unor mecanisme de finanțare și suport a organizațiilor care promovează evenimente reprezentative, valorificarea personalităților culturale locale și promovarea unui calendar anual al evenimentelor locale.

OC 1. Obiectivul comun de dezvoltare 1: „Dezvoltarea administrației publice locale”

Realizarea acestui obiectiv presupune atingerea unor rezultate legate de dezvoltarea instituțională a administrației publice locale, dar și producerea unor efecte de natură să afecteze modul de realizare al celorlalte obiective strategice. Este vizată creșterea capacității de planificare și implementare a proiectelor, creșterea competențelor resurselor umane, întărirea capacității de planificare și de punere în practică a hotărârilor, planurilor, măsurilor, proiectelor de dezvoltare, a parteneriatelor etc.. Un alt aspect important urmărit este digitalizarea serviciilor și implementarea soluțiilor smart de administrare urbană. Utilizarea instrumentelor de stimulare a participării și implicării cetățenilor folosind modalități de consultare publică, drept mijloace nu

numai de dinamizare a societății ci și de responsabilizare și participare a locuitorilor orașului la proiectele de dezvoltare inițiate. Intervențiile sunt grupate în următoarele axe:

Axa specifică 12.1 Modernizarea instituțiilor administrației publice locale - Modernizarea instituțiilor și dotarea cu tehnologie IT modernă și performantă care să permită implementarea unor soluții software integrate de gestionare ușoară, rapidă și modernă a activității curente a administrațiilor publice și în contextul accesului din ce în ce mai mare al locuitorilor la internet și a creșterii utilizării acestuia.

Axa specifică 12.2 Dezvoltarea competențelor resurselor umane - creșterea competențelor funcționarilor din administrația publică prin participarea sau organizarea cursurilor și instruirilor pentru îmbunătățirea continuă a performanțelor profesionale și competențelor digitale, implementarea standardelor de calitate etc..

Axa specifică 12.3 Dezvoltarea parteneriatului și consultării cu cetățenii și mediul de afaceri - sunt avute în vedere dezvoltarea unor instrumente pentru dinamizarea vieții societății civile din comunitate, implicarea cetățenilor prin procese consultative în prioritizarea unor proiecte. Sprijinirea formelor asociative din care municipiul face parte (ADI, GAL)

OC 2. Obiectivul comun de dezvoltare 2: „Dezvoltarea urbană durabilă și sustenabilă”

În cadrul acestui obiectiv de dezvoltare sunt cuprinse axe specifice care vizează, în mod special, mediul și dezvoltarea teritoriului, care să se realizeze într-un mod durabil și sustenabil. Intervențiile vizate nu aparțin unui singur domeniu de intervenție, ci pot fi specifice unor arii diferite și cuprinde următoarele axe:

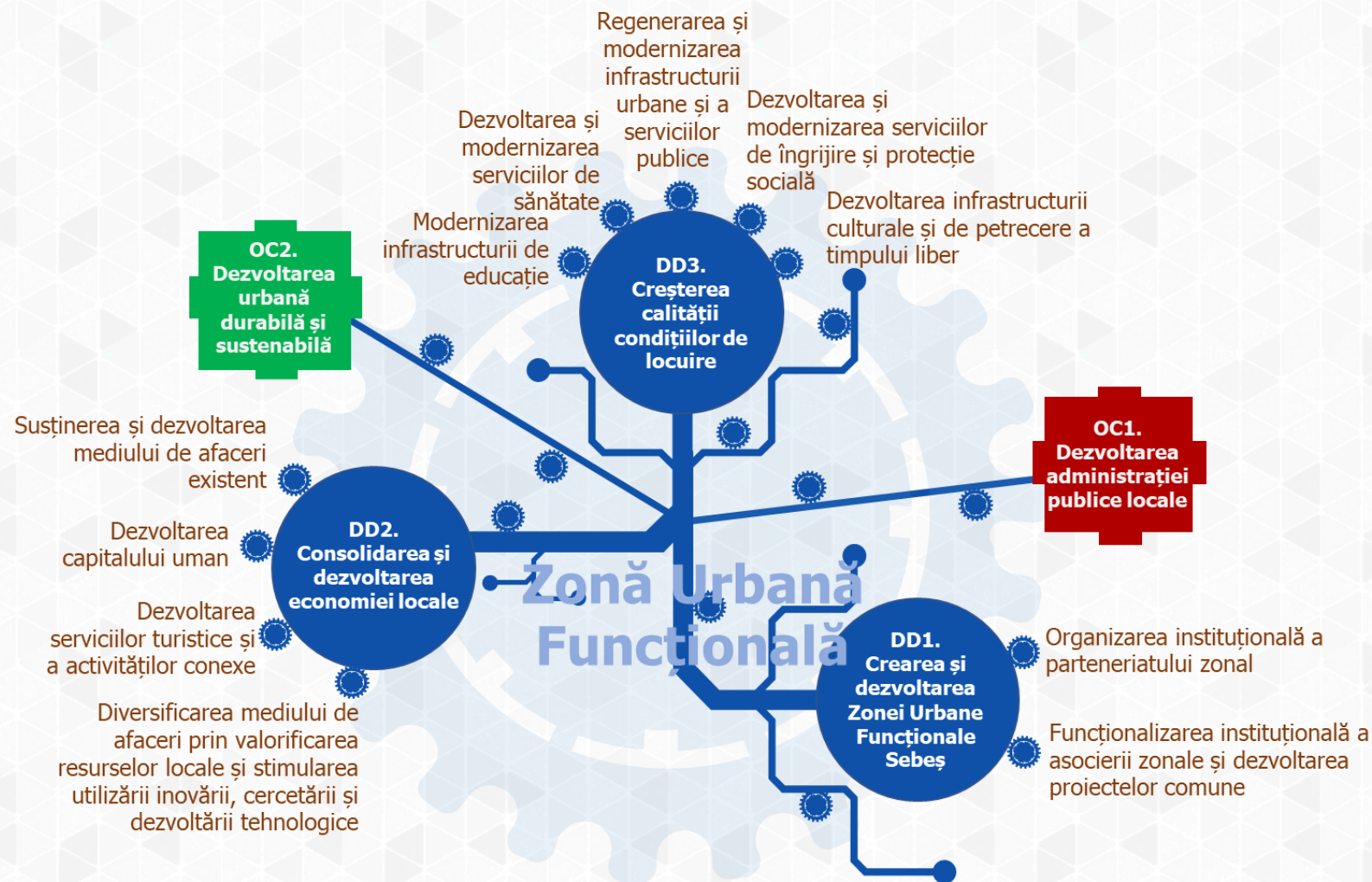
Axa specifică 13.1 Măsurile de protejare a mediului și gospodărire urbană durabilă programe de conștientizare a importanței protejării mediului; măsurile pentru reducerea gradului de dioxid de carbon; campanii pentru promovarea eficienței energetice, a reciclării și valorificarea materialelor reutilizabile; sancțiuni în cazul constatării unor cazuri de încălcare a regulilor de protejare a mediului;

Axa specifică 13.2 Promovarea principiilor dezvoltării durabile și sustenabile - sprijinirea soluțiilor administrative și economice care țin cont de protejarea mediului, dezvoltarea durabilă și sustenabilă și încurajarea punerii în practică a acestora, promovarea unei agriculturi sustenabile și a consumului eficient de energie. Implicarea instituțiilor, a mediului de afaceri, asociațiilor, organizațiilor, mass-media, în găsirea și promovarea soluțiilor de diminuare a poluării, eficiență energetică, exploatare rațională a resurselor.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

Structura extinsă a conceptului de dezvoltare:

Figura 4: Structura conceptului de dezvoltare

Sursa: prelucrarea consultantului

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

Domenii de intervenție

Correspondența structurii conceptuale - a axelor specifice care grupează: proiectele, măsurile, hotărârile, programele etc. necesare punerii în practică a obiectivelor strategice pentru atingerea țintelor de dezvoltare propuse – cu domeniile de intervenție este următoarea:

Domenii de intervenție	Direcții Prioritare de Dezvoltare	Obiective Comune de Dezvoltare	Obiective strategice de dezvoltare	Axe specifice
Colaborare în rețea pe orizontală în cadrul nivelurilor implicate (UE, națiune, regiune, autoritate locală, cartier), colaborare în rețea pe verticală între aceste niveluri	DDP1 Crearea și dezvoltarea Zonei Urbane Funcționale Sebeș		OS 1 Organizarea instituțională a parteneriatului zonal	1.1 Desfășurarea procesului de constituire și înființare a asocierii zonale 1.2 Realizarea strategiilor, a politici sectoriale ale asocierii și identificarea obiectivelor comune de dezvoltare
			OS 2 Funcționalizarea instituțională a asocierii zonale și dezvoltarea proiectelor comune	2.1 Dezvoltarea parteneriatelor cu alte structuri și promovarea asocierii zonale 2.2 Dezvoltarea capacității instituționale și inițierea proiectelor comune
Dezvoltarea economiei	DDP2 Consolidarea și dezvoltarea economiei locale		OS 3 Susținerea și dezvoltarea mediului de afaceri	3.1 Adaptarea și dezvoltarea infrastructurii necesare dezvoltării afacerilor 3.2 Creșterea competitivității firmelor locale
			OS 4 Diversificarea mediului de afaceri prin valorificarea resurselor locale și stimularea utilizării inovării cercetării și dezvoltării tehnologice	4.1 Stimularea înființării de noi întreprinderi în domenii cu potențial de creștere, a celor care utilizează tehnologii și soluții de dezvoltare inteligentă 4.2 Dezvoltarea infrastructurilor de sprijin pentru afaceri noi
Turism Culturală				5.1 Dezvoltării infrastructuri turistice și a serviciilor conexe industriei ospitalității

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

Domenii de intervenție	Direcții Prioritare de Dezvoltare	Obiective Comune de Dezvoltare	Obiective strategice de dezvoltare	Axe specifice
Timp liber			OS 5 Dezvoltarea serviciilor turistice și a activităților conexe	5.2 Reabilitarea, punerea în valoare și accesibilizarea patrimoniului natural și cultural al orașului 5.3 Măsuri pentru promovarea turismului și de creștere a competențelor lucrătorilor
Educație și capital uman			OS 6 Dezvoltarea capitalului uman	6.1 Sprijinirea programelor de pregătire profesională și formare tehnică în acord cu nevoile angajatorilor 6.2 Sprijinirea ocupării și mobilității forței de muncă
Infrastructură tehnico – edilitară	DDP3 Creșterea calității condițiilor de locuire		OS 7 Regenerarea și modernizarea infrastructurii urbane și a serviciilor publice	7.1 Dezvoltarea rețelelor de infrastructură de bază (apă, canalizare, electricitate, distribuție de gaze și de date) 7.2 Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii de drumuri locale
Conectivitate și mobilitate urbană				7.3 Construirea reabilitarea și modernizarea clădirilor și recuperarea spațiilor urbane degradate 7.4 Dezvoltarea serviciilor publice de gospodărire urbană
Regenerare urbană			OS 8 Modernizarea infrastructurii de educație	8.1 Modernizarea, dezvoltarea și dotarea cu echipamente a infrastructurii educaționale 8.2 Creșterea nivelului de calitate în educație
Educație și capital uman				9.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii serviciilor medicale 9.2 Dezvoltarea profesională a corpului medical 9.3 Campanii de educație pentru un stil de viață sănătos
Sănătate și protecție socială			OS 9 Dezvoltarea și modernizarea serviciilor de sănătate	10.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii și echipamentelor necesare furnizării serviciilor sociale 10.2 Creșterea calității serviciilor de asistență și îngrijire furnizate
			OS 10 Dezvoltarea și modernizarea serviciilor de îngrijire și protecție socială	11.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii culturale, de agrement și sport 11.2 Promovarea unei agende culturale și de evenimente locale
Turism Culturală Timp liber				

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

Domenii de intervenție	Direcții Prioritare de Dezvoltare	Obiective Comune de Dezvoltare	Obiective strategice de dezvoltare	Axe specifice
Capacitate administrativă	OC 1 Dezvoltarea administrației publice locale			12.1 Modernizarea instituțiilor administrației publice locale
				12.2 Dezvoltarea competențelor resurselor umane
				12.3 Dezvoltarea parteneriatului și consultării cu cetățenii și mediul de afaceri
Dezvoltare durabilă și eficiență energetică	OC 2 Dezvoltarea urbană durabilă și sustenabilă			13.1 Măsurile de protejare a mediului și gospodărire urbană durabilă
				13.2 Promovarea principiilor dezvoltării durabile și sustenabile

Plan de acțiune și listă de intervenții

Intervențiile propuse în cadrul strategiei integrate de dezvoltare urbană reprezintă modalitatea concretă de atingere a obiectivelor strategice propuse pe direcțiile de dezvoltare și prioritățile strategice care conduc la atingerea viziunii dorite pentru Municipiul Sebeș.

Implementarea în condiții optime a strategiei integrate de dezvoltare urbană este direct influențată de prioritizarea, planificarea și modul de concretizare a acestor intervenții.

Selectarea, ordonarea și planificarea intervențiilor țin cont de contribuția la realizarea cu prioritate a obiectivelor strategice, de modul în care influențează celelalte domenii, cât și de resursele disponibile.

Această organizare conceptuală pune în legătură directă și condiționează intervențiile concrete de urmărire cu prioritate a unui obiectiv strategic, cu scopul creării unor mecanisme generatoare de progres ori capabile să asigure suport și să accelereze dinamica dezvoltării așa cum a fost ea planificată.

Lista completă a intervențiilor propuse este detaliată în **Anexa I - Lista completă a intervențiilor propuse în cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș pentru perioada 2021 – 2027**, întocmită pe baza concluziilor rezultate din procesul de analiză a situației existente, din rezultatele consultărilor cu societatea civilă, antreprenori, cetățeni și alți actori interesați.

Mecanismul de implementare, monitorizare și evaluare

Mecanismul de implementare

Implementarea cu succes a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană presupune implicarea activă a tuturor factorilor interesați de progresul economic și social al municipiului Sebeș: autoritate publică locală, instituții publice subordonate sau cu activitate la nivel de oraș, organizații, asociații, mediul de afaceri și locuitori ai municipiului Sebeș.

Adoptarea strategiei reprezintă doar primul pas în demersul de continuare a dezvoltării urbane a municipiului, implementarea strategiei fiind condiționată de existența unor mecanisme de implementare, monitorizare și evaluare definite clar și transparent.

Astfel, **Mecanismul implementării strategiei** implică totalitatea pașilor care trebuie parcurși, a termenelor, instrumentelor manageriale și cheltuielilor necesare implementării strategiei:

Acțiune 1: Stabilirea structurii responsabile pentru implementarea strategiei

1.1 Nominalizarea unui **Responsabil** (care poate fi un departament/ direcție din cadrul Primăriei, o structură nou creată cu acest scop sau o persoană împuternicită), care să coordoneze procesul de implementare.

1.2 Nominalizarea direcțiilor, din cadrul Primăriei, responsabile de implementarea intervențiilor/ proiectelor/ măsurilor aferente obiectivelor strategice corelate cu activitatea desfășurată.

1.3 Stabilirea unui mecanism agreat de toți cei implicați care să permită monitorizarea și evaluarea progresului intervențiilor propuse. Funcționalizarea acestui mecanism reprezintă procesul care contribuie în mod direct la succesul implementării strategiei de dezvoltare a municipiului. Mecanismul poate fi sub forma unei proceduri care descrie cine, ce, când și cui raportează despre indicatorii atinși în implementarea strategiei și despre posibilele sugestii pentru actualizarea acesteia.

Acțiune 2: Alocarea resurselor pe parcursul implementării strategiei

2.1 Alocarea resurselor umane implicate în derularea efectivă a intervențiilor, cu trasarea clară a responsabilităților pentru implementarea fiecărui proiect/ măsură din cele propuse.

2.2 Alocarea resurselor financiare este esențială pentru succesul implementării unei strategii. Astfel, pentru proiectele propuse vor fi identificate periodic surse de finanțare interne sau externe.

Acțiune 3: Monitorizare și raportare - Monitorizarea reprezintă colectarea sistematică de date privind indicatori specificați, pentru a le oferi actorilor implicați în implementarea strategiei precum și responsabililor pentru implementarea strategiei o indicație despre progresele înregistrate și gradul de atingere a obiectivelor cuprinse în strategia de dezvoltare urbană. Pentru monitorizarea strategiei este necesară identificarea clară a surselor de culegere a datelor cu privire la progresul indicatorilor de realizare și de rezultat propuși.

3.1 Colectare și transmitere date. Raportarea presupune colectarea datelor și transmiterea lor pe fluxul procedural stabilit în cadrul mecanismului pentru implementarea strategiei.

3.2 Evaluarea stadiului implementării strategiei. Datele astfel colectate trebuie analizate de responsabilii cu îndeplinirea obiectivelor și evaluate pentru a estima dacă intervențiile propuse conduc către obiectivele stabilite sau dacă necesită ajustări.

3.3 Se recomandă *analize semestriale* cu privire la progresul înregistrat în implementarea proiectelor și în atingerea indicatorilor de realizare și de rezultat, eventual în ajustarea acestora în funcție de schimbările contextului socio-economic.

Acțiune 4: Analiza intermediară a implementării strategiei

4.1 Strategia poate fi revizuită anual sau ori de câte ori este cazul. În lipsa resurselor pentru realizarea acestor analize, *analiza intermediară documentată* la jumătatea perioadei de implementare a strategiei poate fi un moment de reflecție și revizuire a strategiei.

4.2 Situații care pot impune revizuirea strategiei sunt cele legate de actualizarea surselor de finanțare ale proiectelor propuse odată cu aprobarea programelor de finanțare aferente perioadei 2021 – 2027 sau după aprobarea altor strategii la nivel de municipiu sau de

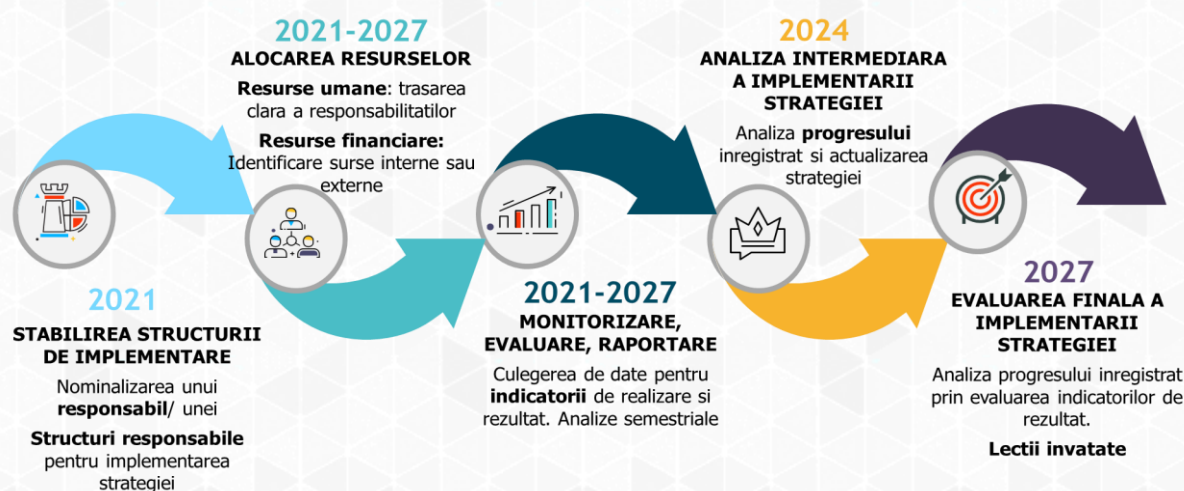
regiune, în urma cărora ar putea fi necesară o actualizare a proiectelor/ măsurilor propuse în strategia orașului.

Acțiune 5: Evaluarea finală a implementării strategiei

5.1 Evaluarea se desfășoară la sfârșitul perioadei de planificare și în momente de decizie esențiale ale acesteia, pentru a estima performanțele planului de acțiuni în raport cu obiectivele propuse sau pentru a identifica necesitatea modificării proceselor de planificare.

Rezultatele sunt utilizate în următoarea perioadă de planificare și pot ajuta la găsirea unor soluții la întrebări cheie privind dezvoltarea urbană.

Figura 5: Mecanismul implementării strategiei

Sursa: prelucrarea consultantului

Pentru a asigura o monitorizare coerentă a strategiei, este obligatoriu ca obiectivele strategice ale acesteia să fie translatate în **indicatori de rezultat** cu ținte aferente. Intervențiile propuse pentru implementarea strategiei vor avea definiți **indicatori de realizare**.

Pentru a putea aprecia în ce măsură obiectivele strategice sunt atinse și strategia este eficientă, este definit un **sistem integrat de indicatori de realizare și rezultat**, prin intermediul căruia structura responsabilă de implementarea strategiei să poată evalua permanent progresul înregistrat în implementarea strategiei, să își dimensioneze constant resursele necesare și să acționeze în direcția creșterii eficienței utilizării acestora.

De asemenea, implementarea strategiei integrate de dezvoltare urbană se bazează, în principal, pe responsabilizarea direcțiilor de specialitate cu privire la implementarea proiectelor și măsurilor de acțiune propuse.

Responsabilul sau Structura care coordonează implementarea strategiei trebuie să ia în considerare **riscurile** care pot să apară în implementarea strategiei și să identifice posibile **măsuri de prevenire** a apariției acestora.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

Riscuri	Posibile măsuri de atenuare a riscurilor
Lipsa resurselor financiare	Planificarea anuală a resurselor financiare necesare implementării strategiei; Actualizarea semestrială a strategiei în vederea actualizării surselor de finanțare, în special a surselor de finanțare externă;
Întârzieri în implementare	Stabilirea clară a responsabilităților pentru implementarea strategiei; Monitorizarea semestrială a stadiului implementării strategiei;
Calendarul depunerii proiectelor necorelat cu nivelul de prioritate al proiectelor stabilite	Analiza semestrială a stadiului implementării strategiei de dezvoltare locală permite actualizarea acesteia și identificarea de soluții alternative în raport cu nevoile identificate la nivelul orașului.

Pentru **planificarea în timp a proiectelor**, în vederea maximizării impactului implementării strategiei, poate fi utilizată diagrama „matricea priorităților” sau „matricea Eisenhower”, care presupune clasificarea proiectelor după criteriile importanței și urgenței:

Urgente & Importante	Urgente & Puțin importante
Proiecte critice care au un impact semnificativ rezolvând nevoi acute la nivelul comunității Acțiune recomandată: de implementat imediat Ex. proiectele strategice, rezolvarea crizelor, proiectele care sunt aproape de finalizare; proiecte majore pentru care există surse de finanțare	Proiecte care rezolvă o problemă comunitară cu un anumit grad de urgență, dar care nu contribuie la atingerea unui obiectiv strategic Acțiune recomandată: de delegat responsabilitățile pentru rezolvarea imediată Ex. proiecte pentru care există surse de finanțare disponibile, proiecte care rezolvă probleme curente
Puțin urgente & Importante	Puțin urgente & Neimportante
Proiecte majore care au un impact semnificativ, dar a căror implementare mai poate fi amânată pentru că nu se adresează unei nevoi urgente a comunității; sunt, în general, proiectele care fac diferența în dezvoltarea durabilă și necesită o planificare riguroasă Acțiune recomandată: de planificat imediat implementarea lor Ex. proiecte de infrastructură; proiecte strategice	Proiecte nesemnificative care sunt consumatoare de timp și de alte resurse, fără impact semnificativ – efortul aferent ar trebui redirecționat către alte tipuri de proiecte mai relevante Acțiune recomandată: de evitat includerea în strategie Ex. Proiecte cu impact nesemnificativ în îndeplinirea obiectivelor strategice

Monitorizare și evaluare

Pentru a urmări gradul de îndeplinire a obiectivelor stabilite în cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană, este necesară o monitorizare permanentă și o evaluare periodică a rezultatelor acțiunilor întreprinse.

Lista intervențiilor propuse (portofoliul de proiecte) este stabilită pentru orizontul de timp 2021 – 2027, proiectele având durate diferite în timp, ceea ce înseamnă că și obiectivele stabilite vor putea fi atinse treptat, pe baza unui **Plan de monitorizare anual**.

Implementarea unei strategii de dezvoltare urbană se bazează, de asemenea, pe **responsabilizare**. În acest sens, monitorizarea și evaluarea strategiei se va realiza la nivelul **Compartimentului Proiecte cu Finanțare Internă și Internațională**. Prin Dispoziție a Primarului UAT Sebeș, se va constitui **Grupul de monitorizare și evaluare**, compus din reprezentanți ai principalelor direcții responsabile de implementarea strategiei, care vor avea următoarele atribuții:

- Asigurarea legăturilor cu agenții economici, organizațiile neguvernamentale, etc.;
- Culegerea de date și centralizarea raportărilor cu privire la stadiul implementării proiectelor cuprinse în strategie;
- Identificarea proiectelor implementate la nivelul orașului, care contribuie la îndeplinirea obiectivelor și care nu au putut fi nominalizate în strategie;
- Actualizarea strategiei de dezvoltare a orașului;
- Implicare în stabilirea de măsuri pentru obținerea de finanțare pentru acele proiecte care nu au obținut finanțare în cel puțin trei ani de la începerea implementării strategiei.

Pentru evaluarea rezultatelor și efectelor implementării se folosesc o serie de indicatori ce măsoară impactul strategiei:

- **Indicatori de realizare** – reflectă ceea ce s-a produs prin implementarea proiectelor propuse în strategie. Realizările imediate țin de răspunderea exclusivă a structurilor responsabile cu managementul proiectelor respective, care trebuie să raporteze pe marginea lor prin intermediul sistemului de monitorizare.
- **Indicatori de rezultat** – măsoară avantajele resimțite de beneficiarii finali ai acestor proiecte. Indicatorii de rezultat ne arată dacă s-a îndeplinit scopul pentru care au fost implementate aceste proiecte.

Pe baza lecțiilor învățate din implementarea strategiei anterioare, pentru culegerea de date în vederea monitorizării proiectelor și indicatorilor aferenți, la nivelul tuturor direcțiilor responsabile de implementarea strategiei și a unităților administrativ teritoriale, se va utiliza un formular standardizat de raportare date, care va fi actualizat semestrial și va cuprinde cel puțin următoarele informații:

- Denumirea instituției/ departamentului/ serviciului care implementează proiectul;
- Denumirea proiectului;
- Valoarea totală a proiectului;
- Sursa de finanțare (buget local sau denumire program de finanțare);
- Indicatori de realizare;
- Ținta atinsă pentru indicatorii de realizare urmăriți.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sebeș 2021-2027

Indicatorii de rezultat propuși pentru fiecare obiectiv strategic sunt sintetizați în continuare:

Direcția de dezvoltare	Indicatori de rezultat	Valoare de referință	Valoare țintă	Sursa de informare a valorii indicatorului
DDp 1: „Crearea și dezvoltarea Zonei Urbane Funcționale”	Zona Urbană Funcțională	0	1	Primăria Municipiului Sebeș
DDp. 2. Consolidarea și dezvoltarea economiei locale	Dublarea cifrei de afaceri generate pe plan local	11,789 mld lei (2019)	23,578 mld lei (2027)	www.listafirme.ro
DDp. 3. Creșterea calității condițiilor de locuire	Percepția pozitivă a locuitorilor cu privire la calitatea vieții din Municipiul Sebeș (%)	64,77%	Peste 75%	Primăria Municipiului Sebeș - Sondaj online
OC 1 Dezvoltarea administrației publice locale	Percepția pozitivă a locuitorilor cu privire la implicarea autorității locale în rezolvarea problemelor din Municipiul Sebeș (%)	46,95%	Peste 65%	Primăria Municipiului Sebeș - Sondaj online
OC 2 Dezvoltarea urbană durabilă și sustenabilă	Creșterea calității aerului la nivelul municipiului prin reducerea cu minim 50% a numărului de depășiri a nivelului admis pentru indicatorul de particule în suspensie PM ₁₀	Nr. de depășiri: 49 (2019)	Nr. maxim de depășiri: 24 (2027)	APM - Raport privind starea factorilor de mediu pe anul 2019 în județul Alba

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană
a Municipiului Sebeș 2021-2027

Elaborator:

RomActiv
Business Consulting
Consultantul tău de încredere !

